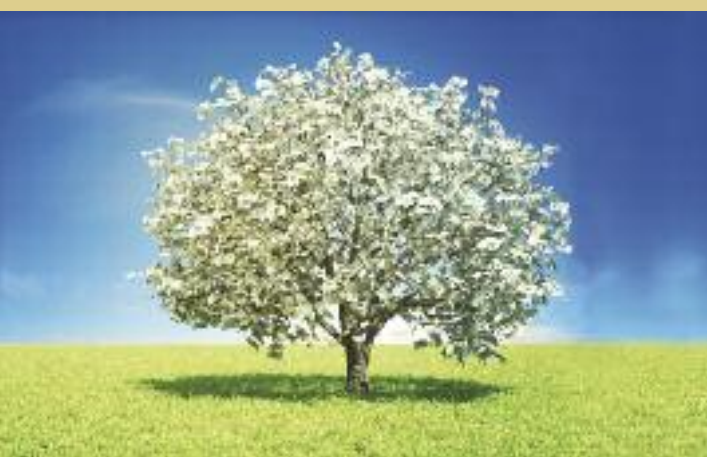

SCHEP WAARDE VERGROOT HET ONDSCHIEDEND VERMOGEN

2014 WAARDE CREATIE

waar-de-cre-at-ie (de; meervoud: waardecreaties) het schep-
pen van (meer) waarde voor klanten, de eigen organisatie en
andere betrokken partijen, op basis van nieuwe inzichten en
door middel van co-creatie, een heroverweging van het be-
staande businessmodel en continue aandacht voor innovatie.
*Waardecreatie vergroot het onderscheidend vermogen en
de continuïteit van iedere organisatie.*

OPGAVE

2

INHOUD

Over dit verslag Lectori Saludem!	5
1 Voorwoord van de directie	6
2 Verslag van het bestuur	10
3 De kern van de VBDO: visie, missie, ambitie en strategie	14
4 Duurzaam beleggen projecten	16
5 Duurzaam ondernemen projecten	18
6 Communicatie	20
7 Netwerken	22
8 Vooruitzichten voor 2015	24
9 VBDO en financiën	26
10 Duurzame bedrijfsvoering	42
BIJLAGEN:	
1 LIJST INSTITUTIONELE LEDEN	45
2 ENGAGEMENT	46
3 BEREKENINGEN MILIEUBELASTING	47
4 OVERZICHT MEDIA	48
5 GRI INDEX	50

VOOR WOORD DIREC- TIE

utrecht, 22 april 2015

Lectori salutem!

De Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling is al enige jaren de grootste en meest productieve Sustainable Investment Forum (SIF) van Europa en is sinds vorig jaar aangesloten bij het wereldwijde netwerk van de grootste SIF's in de wereld, de "Global Sustainable Investment Forum" (GSIA).

De VBDO is de enige beleggersvereniging in Nederland die opkomt voor de belangen van institutionele en particuliere beleggers die willen bijdragen aan duurzame ontwikkeling. In 2013 hield de vereniging een interne stakeholderdialoog met vertegenwoordigers van stakeholders uit de achterban. Uit deze stakeholderdialoog zijn acties voortgekomen die we afgelopen jaar en de komende jaren zullen uitvoeren. Deze liggen op het vlak van het vergroten van onze impact op de samenleving, de samenwerking met de leden en het verbeteren van de financiële veerkracht.

De VBDO heeft dit verslag volgens de G4 richtlijnen van het Global Reporting Initiative geschreven. Hierbij wordt aandacht besteed aan de afbakening van onze activiteiten en aan de materialiteit ervan. Daarnaast vindt een controle plaats door een externe accountant.

Voor een kleine organisatie zoals de VBDO is dit een hele investering, maar we zijn het aan onze stand verplicht. We spreken bedrijven immers ook aan op hun (maatschappelijke) verslaglegging.

De VBDO kan haar werk niet doen zonder haar particuliere en institutionele leden, die ons inhoudelijk en financieel bijstaan. We willen ze hierbij dan ook van harte bedanken voor hun bijdrage in het afgelopen jaar. Ik wil u van harte uitnodigen om met de VBDO in gesprek te gaan over dit jaarverslag en uw opmerkingen en suggesties met ons te delen.

Voor informatie, vragen en opmerkingen kunt u rechtstreeks contact opnemen met de executive director van de VBDO, Giuseppe van der Helm.

Met hartelijke groet,

giuseppe van der helm

Executive director VBDO
+ 31 (0)30 - 234 00 31
Giuseppe.vanderhelm@vbdo.nl
www.vbdo.nl

1

verslag

van de directie

De vereniging zette in 2014 onderwerpen als 'verantwoord belastingbeleid' en 'circulaire economie' op de agenda bij beursgenoteerde bedrijven. Samen met onze achterban dachten we mee over controversiële onderwerpen en best practices met betrekking tot verantwoord en duurzaam beleggen. Daarnaast neemt VBDO deel aan de internationale coalitie die de eerste mondiale 'Corporate Human Rights Benchmark' gaat opzetten.

omgeving

De economische crisis hield in 2014 aan. Dit leidde tot hernieuwde aandacht voor kostenbesparing bij bedrijven. De financiële markten kwamen evenmin tot rust, waarbij vooral aandacht was voor geldverruiming.

In de financiële sector was het onrustig, onder andere door de aanstaande privatisering van SNS Reaal en ABN AMRO en de splitsing van ING en Nationale Nederlanden. De Europese richtlijn voor de niet-financiële rapportage wierp zijn schaduw vooruit.

leden

De VBDO verwelkomde in 2014 een aantal nieuwe institutionele leden, waaronder Achmea, IBS Asset Management, Unicef Nederland, Avans Hogeschool, Bank ten Cate & Cie NV, SNS Retail Bank en Hivos. Voor institutionele beleggers werden de activiteiten van het analistennetwerk verruimd en werden er een aantal seminars rondom duurzaam beleggen georganiseerd. De vereniging zorgt op deze manier voor het delen van best practices en zorgt voor netwerkmogelijkheden.

Het aantal particuliere leden van de vereniging daalde van 636 tot 573. De VBDO ontwikkelde voor particuliere beleggers en leden van de VBDO de cursus 'Duurzaam beleggen in de praktijk'.

onderzoek naar duurzaam beleggen

De VBDO voerde in 2014 een aantal onderzoeken uit, die de praktijk van duurzaam beleggen stimuleren. Voorbeelden hiervan zijn de onderzoeken naar 'engagement' en 'ESG-Integratie'. De vereniging onderzoekt de best practices op deze terreinen, brengt er een rapport over uit en zorgt dat de uitkomsten besproken worden op seminars.

De benchmark over het duurzaam beleggingsbeleid van pensioenfondsen in Nederland besprak de VBDO bij De Nederlandsche Bank met voormalig directielid, Joanne Kellerman tijdens een rondetafelgesprek. Tijdens dit gesprek, samen met de koplopers van de VBDO benchmark, was het betrekken van pensioendeelnemers bij het duurzaam beleggingsbeleid een van de belangrijkste onderwerpen.

De VBDO bracht onderzoek uit naar het duurzaam beleggingsbeleid van Nederlandse verzekeraars en hield een bijeenkomst met als doel om de sector naar een hoger plan te brengen.

Voor de eerste keer werd het jaarlijkse onderzoek 'Duurzaam sparen en beleggen in Nederland' ondersteund door vier banken: ABN AMRO, ASN Bank, ING en Triodos Bank.

Het VBDO analistennetwerk heeft in 2014 bijeenkomsten georganiseerd over het belastingbeleid en transparantie van multinationals, over globale duurzaamheidstrends, over engagement en impact investment. Een nieuw onderdeel waren de ESG-webinars met beursgenoteerde bedrijven, dit eerste jaar met Frans van Houten, CEO van Philips en Ton Buchner, CEO van AkzoNobel.

De VBDO ontwikkelde ook een website in samenwerking met Accenture, waar pensioendeelnemers eenvoudig inzicht kunnen krijgen in de duurzaamheidprestaties van hun pensioenfondsen: www.meerdoenmetjepensioen.nl.

duurzaam ondernemen

De VBDO verbeterde het afgelopen jaar de kwaliteit van het engagementtraject. Dat heeft tot gevolg gehad dat er minder aandeelhoudersvergaderingen zijn bezocht dan in de voorgaande jaren. Daarnaast zijn er 'sectorcommissies' in het leven geroepen die de jaarthema's zoals circulaire economie, mensenrechten en verantwoord belastingbeleid per sector beoordelen.

Op deze manier werd het mogelijk om specifiekere vragen per bedrijf te stellen. De vereniging bezocht bedrijven in Duitsland en de UK voor Fonds 1818. De kwaliteit van de vragen en de manier van het engagement voeren door VBDO werd bijzonder gewaardeerd.

De VBDO heeft in 2014 stakeholderdialogen georganiseerd voor ABN AMRO, Royal BAM Group, SNS Bank, Van Lanschot Bankiers en Vodafone.

VBDO publiceerde het rapport "Good Tax Governance in Transition - Transcending the tax debate to CSR" samen met Oikos en met ondersteuning van PwC. De publicatie draaide om de zes 'tax governance principles'. Het rapport is mede mogelijk gemaakt met financiële ondersteuning van ICCO.

Bijzonder was het ontstaan van een internationale coalitie die gezamenlijk de eerste mondiale 'Corporate Human Rights Benchmark' gaat opzetten. In de stuurgroep zitten zes partijen, waarvan VBDO de enige vereniging en de enige partij uit continentaal Europa is.

De methodologie van de benchmark verantwoord ketenbeheer werd geheel herzien, met meer nadruk op sectoren en internationale vergelijkbaarheid.

De jaarlijkse conferentie over Human Rights, samen met ICCO, CNV Internationaal en PwC, werd druk bezocht door investeerders, bedrijven en NGO's.

communicatie

De VBDO organiseerde een aantal seminars voor institutionele beleggers. "Passief beleggen: van missie naar rendement" met Think ETF's, IBS Capital Management en EIRIS, "Engagement" in het Amstelhotel met AXA IM en het seminar "Duurzaam beleggen door pensioenfondsen" met HSBC. Deze werden gewaardeerd door de bezoekers.

Er was veel belangstelling voor de Week van het Duurzaam Beleggen (10 tot 14 november 2014). De interesse voor de conferentie op Beursplein 5 was erg groot. Het was een boeiende dag voor wie het thema duurzaam beleggen hoog op de agenda heeft staan. Zo sprak onder meer keynote speaker Klaas van Egmond, hoogleraar Gewetenschappen aan de Universiteit Utrecht. Er was een discussie met experts op het gebied van duurzaam beleggen.

De partners van de week van het duurzaam beleggen (ABN Amro, ASN Bank, Triodos Bank, Rabobank, EY en Vigeo) spraken in break out sessies over verschillende aspecten van verantwoord en duurzaam beleggen. Chris Buijink, voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Banken, nam het eerste exemplaar van het rapport 'Duurzaam sparen en beleggen in Nederland' in ontvangst.

De website www.vbdo.nl werd vernieuwd en de websites www.Goed-Geld.nl en www.duurzaamaandeel.nl worden het komende jaar geïntegreerd in deze hernieuwde website.

internationalisatie

De VBDO lanceerde een aantal initiatieven om het gedachtegoed van de vereniging internationaal onder de aandacht te brengen. De VBDO ontwikkelde een voorstel om de haalbaarheid van een aantal internationale benchmarks in de financiële sector te onderzoeken.

Samen met Oxfam Novib werden mogelijkheden onderzocht om engagement platforms op te kunnen zetten in opkomende economieën. Op die manier kunnen lokale NGO's en investeerders lokale bedrijven benaderen met een dialoog over duurzaamheid. Verder ondersteunt de VBDO het opzetten van Sustainable Investment Forums in landen als Colombia en China.

Eurosif en GSIA

Eurosif is zich in rap tempo aan het ontwikkelen als de vertegenwoordiger van duurzame beleggers bij de EU. Er is een duidelijke invloed bij richtlijnen als niet-financiële rapportage en long term investments. Eurosif is een vaste deelnemer aan het CSR Platform van de EU. Het panel over de rol van investeerders bij Conflict Minerals tijdens het Annual Event werd druk bezocht. Na een overgangperiode van drie jaar zal Eurosif direct gefund worden door de SIF's, in plaats van de member affiliates, zoals dat nu het geval is. In 2014 is veel gesproken over de wijzigingen in governance die hiermee gepaard gaan. Voor de VBDO kunnen de consequenties aanzienlijk zijn. Begin 2015 wordt hier meer over bekend.

De Global Sustainable Investor Alliance (GSIA) kwam in 2014 in Utrecht bij elkaar, waarbij de strategie en het jaarlijkse trendrapport werden besproken. Ook was er een gesprek met de Principles for Responsible Investment (PRI). Maandelijks zijn er conference calls met GSIA.

In dit internationale gezelschap is de VBDO inmiddels de tweede grootste SIF van de wereld, maar ook de SIF's in Duitsland en Italië groeien sterk. In 2015 en 2016 voert de VBDO het secretariaat van de GSIA.

VBDO's voorman Giuseppe van der Helm is het afgelopen jaar een aantal maal als expert duurzaam beleggen geraadpleegd bij RTLZ en BNR Nieuwsradio. Daarnaast heeft de VBDO een flink aantal keer met artikelen in verschillende dagbladen gestaan. Vooral verantwoord belastingbeleid en verantwoord beleggen door pensioenfondsen kregen aandacht in de media.

De VBDO heeft in overleg met de partners besloten te stoppen met het MVO Verslaglegging seminar, omdat het onderwerp door voldoende andere partijen is opgepakt. Het seminar krijgt een opvolger, waarbij we vanuit investeerders naar de optimalisatie van de bruikbaarheid van MVO verslagen kijken.

organisatie

De organisatie blijft groeien om het groeiende aantal projecten uit te voeren en tegelijkertijd de kwaliteit ervan te borgen. De VBDO had eind 2014 in totaal 9,5 fte's. Daarnaast bieden we kansen aan trainees om ervaring op te doen en hun netwerk uit te bouwen. Deze groep geeft ons de gelegenheid om projecten op een kostengunstige wijze uit te voeren en zo onze impact te vergroten.

De groeiende organisatie heeft steeds meer behoefte aan ondersteunende systemen en procedures. Er wordt gewerkt aan een managementhandboek, het verbeteren van de bereikbaarheid en een nieuw IT systeem voor ons projectmanagement en de database. In 2015 implementeert de VBDO deze zaken.

Om meer lijn te krijgen in de prioriteit en diversiteit aan projecten is er een begin gemaakt met een beleidsplan. Hierin wordt de strategie geoperationaliseerd. Ook worden de selectiecriteria voor projecten vastgelegd. In 2015 zal dit beleidsplan worden vastgesteld.

Financiële resultaten

Aan de opbrengstenkant kreeg de VBDO zowel van de kant van de contributies als door projecten beduidend meer inkomsten dan begroot. Dit woog op tegen investeringen in het team, waardoor de personeelskosten ook flink hoger waren dan begroot.

De overige kosten waren in lijn met de begroting. Het uiteindelijke resultaat was hierdoor licht positief. In de komende jaren wil de VBDO meer aandacht besteden aan het op peil brengen van de reserves, tot het niveau van maximaal zes maanden van de begrote personeels- en huisvestingskosten.

Wat kan er beter?

Ondanks de inzet zijn er ook zaken voor verbetering vatbaar. Beoogde projecten zoals: 'Impact investing' en 'Strategische sectorallocatie' gingen niet door vanwege een gebrek aan funding en daaruit voortvloeiend capaciteit. De nieuwsbrief voor de particuliere leden verscheen zeven maal, dit was iets minder frequent dan we begin van het jaar planden. Door een slordigheid kon de VBDO een project in het kader van het programma 'Pleiten en beïnvloeden' van het Ministerie van Buitenlandse Zaken niet indienen.

De Benchmark Verantwoord Ketenbeheer werd ernstig vertraagd en kan pas in het voorjaar van 2015 worden gepubliceerd. Het jaarlijkse event met awarduitreiking rondom deze benchmark ging daarom ook niet door. Een tweede medewerker kreeg een burn-out en is een geruime tijd bezig met herstel. Ondanks een aantal opstartgesprekken werd het seminar over 'Investeers en MVO Verslaglegging' doorgeschoven naar 2015.

the Hong Kong
and the

© 2000 Blackwell Science Ltd

Als ik over een betere wereld denk, wordt wel eens gezegd dat ik grote woede heb gekocht. Veel mensen denken dat niet meer, zegt Van der Helm. 'Als een opvatting is het ES waarin burgers een filosofische houding ten opzichte van politiek en economie los te koppelen van die dogma's. Ik zeg juist dan we de theologie erin moeten stoppen en niet moeten doen alsof economie rationeel is. Dat is een foute, wettenschaps-achtige bij de grote van animalen. Als we een omgang met de laatste verdrinking tussen twee partijen niet zien zijn is, maar een boeg, maar de wetenschap niet in, maar hebben we een ander model. Dat is bij economie niet anders. Het is een soort woord voor ver-

¹Als ik over een betere wereld spreek, wordt soms...

[illegible]

2 verslag van het bestuur

Waardecreatie

De afgelopen jaren heeft de VBDO laten zien ook in een guur economisch klimaat op niveau te kunnen opereren. De VBDO streeft een duurzame en verantwoorde kapitaalmarkt na, vanuit de achterliggende gedachte dat dit leidt tot een gezondere wereld en een meer rechtvaardige samenleving. De VBDO wil met haar acties en impact de toenemende belangstelling voor duurzaam beleggen verder stimuleren.

Resultaten

De VBDO sluit af met € 4.747 winst, na twee jaar verlies te hebben gedraaid.

Goedkeuring jaarverslag

Conform de statuten van de VBDO leggen wij de verenigingsleden hierbij het Jaarverslag over 2014 ter goedkeuring voor.

Het bestuur wil een algemene reserve aanhouden ter grootte van maximaal zes maanden van de jaarlijkse begrote structurele lasten. Uitgaande van de structurele lasten in 2015 (dit zijn de personeels- en huisvestingskosten) ligt de gewenste omvang van de algemene reserve op ca. € 312.000.

Algemene Leden- vergadering 2014

De Algemene Ledenvergadering (ALV) van de VBDO vond op 25 maart 2014 plaats in het Terreplein, de overkapte binnenplaats van het bastion Sonnenborgh, museum & sterrenwacht, te Utrecht. Tijdens de rondleiding die volgde lieten de publieksbegeleiders het museum zien en informeerden zij de leden over de sterrenwacht, het oude bastion en het meteorologisch instituut.

Bestuurs- vergaderingen

Het bestuur van de VBDO kwam in 2014 vijf maal bij elkaar. De vergaderingen werden in overleg met de bestuursvoorzitter voorbereid door de directie. Aan de orde kwamen onder veel meer de periodieke toetsing van de financiële resultaten aan de begroting en de beleidsontwikkeling voor de middellange termijn (2015 - 2018). Hierbij zijn de resultaten van de interne stakeholderdialoog 2013 verwerkt.

Vooruitblik

In 2015 bestaat de VBDO 20 jaar. Dit heugelijke feit zal centraal staan op het in het najaar te houden jubileumcongres. Nationaal en internationaal neemt het duurzaam belegd kapitaal duidelijk in omvang toe, maar dit is nog allerm minst mainstream geworden. Voor de VBDO is er daarom nog volop werk aan de winkel.

Jan Pieter Six

Bestuursvoorzitter VBDO
Utrecht, 22 april 2015

Bestuursvoorzitter: **J.P.H. SIX**

Datum van benoeming: 30 maart 2010

Einde termijn: 2014 (eerste termijn)

Werkzaam als: Zelfstandig adviseur
(SIX*CSR Consulting)

relevante nevenfuncties:

- Voorzitter Raad van Commissarissen
ASN Vermogensbeheer BV
- Voorzitter/penningmeester van de
Districtscommissie 's-Hertogenbosch/
Eindhoven van Stichting Fonds 1815
- Algemeen Secretaris van het Studie-
gezelschap voor Economische
Politiek (opg. 1931)
- Voorzitter Stichting Vrienden van
het Geldmuseum
- Eigenaar van SIX CSR Consulting,
adviesbureau voor maatschappelijk
verantwoorde ondernemen.

Penningmeester: **J.A.J.W. Nieuwenhuys**

Datum van benoeming: 24 maart 2009
(Penningmeester vanaf 30 maart 2010,
daarvoor 'lid van bestuur')

Einde termijn: 2013 (eerste termijn)

Werkzaam als: Directeur ASN
Vermogensbeheer

relevante nevenfuncties:

- Bestuurslid Stichting Haëlla
- Bestuurslid stichting Human Rights Watch
- Bestuurslid stichting Jan 17
- Bestuurslid stichting Pymwymic
- Bestuurslid bij Koninklijke Nederlandsche
Heidemaatschappij.

Bestuurslid: **M.J.A. van Putten**

Datum van benoeming: 30 maart 2010

Einde termijn: 2014 (eerste termijn)

Werkzaam als: Managing Director at Global
Accountability

relevante nevenfuncties:

- Lid Raad van Toezicht Share Fair Fund
Triodos Bank
- Sinds mei 2013 Onafhankelijk
Lid OESO National Contact Point
- Independent expert panel complaints
mechanism FMO
- Lector Accountability in Financial
Sector Windesheim Hogeschool

Bestuurslid: **L.M. van Westerlaak**

Datum van benoeming: 17 april 2012

Einde termijn: 2016 (eerste termijn)

Werkzaam als: Beleidsadviseur Sociaal-
Economische Zaken FNV Vakcentrale

relevante nevenfuncties:

- Mede-oprichter van het Initiatief
Duurzame Handel IDH
- Plaatsvervangend lid SER commissie IMVO
- FNV vertegenwoordiger bij stakeholder-
bijeenkomsten NCP en bij TUAC, OESO
(vanwege de OESO richtlijnen
voor multinationals)
- Bestuurslid QuestionMark
- Voorzitten Raad van Toezicht
'Loenen energie neutraal'

Bestuurslid: **R.L.M. Kooloos**

Datum van benoeming: 17 april 2012

Einde termijn: 2016 (eerste termijn)

Werkzaam als: Director Sustainable
Banking ABN AMRO Bank N.V.

relevante nevenfuncties:

- Commissaris start Green Fonds 2
- Lid Raad van Toezicht Green Business
Club Zuid As

Benoeming en rooster van aftreden

Het bestuur bestaat uit minimaal drie en maximaal zeven personen, die door de algemene vergadering uit de leden worden benoemd. Een bestuurslid treedt uiterlijk vier jaar na zijn (her)benoeming af, volgens onderstaand rooster van aftreden. Een aftredend bestuurslid is slechts één maal herkiesbaar. De vergoedingen van het bestuur worden alleen gegeven op basis van gemaakte onkosten. Het bestuur stelt het rooster van aftreden vast aftreden vast.

naam	benoemd	herbenoeming	einde lopende termijn
J.P.H. Six	31/3/ 2010	2014	2018
J.A.J.W. Nieuwenhuys	31/3/2010	2014	2018
M.J.A. van Putten	31/3/2010	2014	2018
L.M. van Westerlaak	17/4/2012	2016	2020
R.L.M. Kooloos	17/4/2012	2016	2020

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden en aansturing van de medewerkers ligt bij de directeur, die aan het bestuur verantwoording aflegt. Op basis van de door de Algemene Ledenvergadering vastgestelde visie, missie en strategie stelt het bestuur het jaarplan en de daaraan gekoppelde begroting vast. De begroting wordt ter kennisgeving voorgelegd aan de Algemene Ledenvergadering.

VBDO lidmaatschap

De VBDO heeft institutionele en particuliere leden. Deze leden zijn geïnteresseerd of werkzaam in het veld van duurzaam beleggen en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Zowel institutionele alsook particuliere leden hebben directe inspraak op de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering.

Particuliere leden

Het aantal particuliere leden daalde van 635 in 2013 naar 573 in 2014. Opzeggingen houden vooral verband met bezuinigen in de huiselijke situatie en vanwege de crisis. Er is geen ledenwerfactie gedaan in 2014.

Institutionele leden

De VBDO verwelkomde in 2014 de volgende institutionele leden: Achmea, IBS Asset Management, Unicef Nederland, Avans Hogeschool, Bank ten Cate & Cie NV, SNS Retail Bank en Hivos. In bijlage 1 staat het volledige overzicht van de organisaties die bij de VBDO aangesloten zijn.

Platformoverleg

VBDO organiseert elk kwartaal een bijeenkomst met haar institutionele leden, het zogenaamde 'Platformoverleg'. Tijdens deze overleggen worden projecten besproken en kennis, ervaring op het terrein van duurzaam beleggen uitgewisseld en nieuwe projecten gestart.

Algemene Ledenvergadering 2014

De algemene vergadering van de leden van de VBDO wordt jaarlijks gehouden. Toegang tot de vergadering hebben particuliere en institutionele leden van de VBDO. De algemene ledenvergadering van de VBDO in 2014 werd gehouden in Sonnenborgh 'museum & sterrenwacht', op 25 maart in Utrecht.

3

de kern van de vereniging van beleggers voor duurzame ontwikkeling

De VBDO is de enige vereniging voor beleggers in Nederland die zich specifiek richt op duurzaamheid. De VBDO treedt op die reden op in het maatschappelijke debat over duurzaam beleggen en ondernemen.

visie, missie en ambitie

De Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling is opgericht met het doel om de kapitaalmarkt te verduurzamen. Een markt die naast financiële criteria ook rekening houdt met sociale en milieucriteria. De VBDO maakt multinationals en beleggers bewust van hun bijdrage aan een duurzame kapitaalmarkt. Dit doet de vereniging door hen te wijzen op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.

strategie

Aan het verduurzamen van de kapitaalmarkt werkt de VBDO door het bewegen van alle relevante stakeholders. Financiële instellingen, beursgenoteerde bedrijven, maatschappelijke organisaties, particuliere en institutionele leden en consumenten zijn partijen waarop de VBDO invloed kan uitoefenen richting duurzaamheid. Dit overzicht van stakeholders is gedeeltelijk het resultaat van de interne stakeholderdialoog die de VBDO organiseerde in 2013.

Financiële instellingen

Financiële instellingen kunnen lid worden van de VBDO. De vereniging roept deze organisaties op om meer mogelijkheden aan te bieden voor beleggers die duurzaam willen beleggen en tegelijkertijd hun eigen bedrijfsvoering te verduurzamen. De vereniging doet dit door deze bedrijven en hun producten kritisch te volgen en samen de markt van duurzaam beleggen te vergroten. Dit laatste doet de VBDO door middel van samenwerking in onderzoeken, websites en seminars.

beursgenoteerde bedrijven

Enerzijds volgt de VBDO de Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen kritisch door benchmarks en engagement, maar ook probeert de vereniging oplossingen en best practices aan te bieden. Een voorbeeld daarvan is de uitgave "Good Tax Governance in Transition - Transcending the tax debate to CSR" samen met Oikos en met ondersteuning van PwC. Daarnaast organiseert de VBDO jaarlijks een aantal stakeholderdialogen met verschillende Nederlandse beursgenoteerde bedrijven.

maatschappelijke organisaties

De VBDO is lid van het MVO Platform en trekt samen met andere NGO's op om de overheid en de politiek op te roepen duurzaamheid actiever te stimuleren en bedrijven op te roepen te verduurzamen. De VBDO richt zich daarbij op internationaal erkende normen. Het nastreven van (inter-)nationale normen en afspraken is voor de VBDO belangrijker dan het najagen van incidenten en issues.

Leden

De VBDO organiseert bijeenkomsten en evenementen voor haar leden om aan kennisdeling en netwerken te doen op het gebied van duurzaam beleggen. De Week van het duurzaam beleggen en het platformoverleg voor institutionele leden. Tevens worden workshops voor particuliere leden georganiseerd.

consumenten

Particulieren beleggers worden door de VBDO direct benaderd via sociale en traditionele media. Daarnaast host de VBDO websites omtrent duurzaam beleggen.

Waar mogelijk probeert de VBDO gezien haar unieke positie te bemiddelen tussen de verschillende belanghebbenden. Tenslotte is en blijft de VBDO een multistakeholderorganisatie met particuliere en institutionele leden.

de basis

de organisatie

De VBDO wil voor haar particuliere en institutionele leden stevige ambities realiseren. Dit doet de vereniging met een toegewijd bestuur en een deskundig team dat zich met de dagelijks werkzaamheden van de vereniging bezighoudt.

structuur

Het bestuur heeft voornamelijk een toezichthoudende functie als het aankomt op de dagelijkse werkzaamheden. Zij bestuurt op afstand. De leden van het bestuur worden benoemd door de Algemene Ledenvergadering. Het bestuur telde in 2014 vijf leden.

duurzaam beleggen projecten

Benchmark verant- woord beleggen door Nederlandse pensioenfondsen

In november 2014 is de achtste editie van de benchmark pensioenfondsen uitgekomen. Net als vorig jaar haalde de studie een response rate van 100% van de 50 grootste pensioenfondsen in Nederland. Hiermee maakt deze benchmark het niveau van duurzaam beleggen van samen meer dan 1 triljoen euro door pensioenfondsen inzichtelijk.

Duurzaam beleggen blijkt verankerd op de agenda van de meeste pensioenfondsen. Dit zien we in een verbetering van de gemiddelde score van 10%. De gedeelde eerste plek was voor BPF Landbouw en PFZW. De groep koplopers groeit snel. De onderste regionen van de benchmark zijn echter weinig in beweging.

Belangrijke uitkomsten uit het onderzoek waren dat pensioenfondsen een grotere regie kunnen nemen in de duurzame aspecten van het beleggingsmandaat aan de fiduciair vermogens- en fondsmanagers. Hiertoe is het belangrijk dat het bestuur actief aandacht besteedt aan de ambities op het gebied van duurzaam beleggen. Het betrekken van de deelnemers, als begunstigden van de pensioengelden, kan hierbij een belangrijke rol spelen. Nog maar 28% van de pensioenfondsen raadpleegt de deelnemers. Om het duurzaam beleggen door pensioenfondsen juist voor deze deelnemers inzichtelijk te maken heeft de VBDO, in samenwerking met adviesbureau Accenture, de resultaten van de benchmark op een speciaal ontwikkelde website gepubliceerd: www.meerdoenmetjepensioen.nl

Het eerste exemplaar van het rapport is overhandigd aan Joanne Kellerman, directielid van De Nederlandsche Bank, tijdens een rondetafelgesprek met pensioenfondsbestuurders en de DNB over duurzaam beleggen. Het onderzoek is financieel ondersteund door Oxfam Novib.

Benchmark verzekeraars

Eind 2014 is de vijfde editie van de benchmark duurzaam beleggen door verzekeraars uitgekomen. Met een response rate van 66% van de 29 verzekeraars dekt de benchmark een aanzienlijk deel van de sector.

Uit het onderzoek onder de 29 verzekeringsmaatschappijen blijkt dat de koplopers aanzienlijke ontwikkeling door hebben gemaakt qua duurzaam beleggen en de scores van de top van de pensioenfondsen naderen. De top 4 blijft ongewijzigd met: Zwitserleven op nummer 1, gevolgd door REAAL, ASR en Achmea. Zorgverzekeraar Zorg en Zekerheid is de grootste stijger dit jaar, van plek 20 naar 10. Er zijn slechts kleine veranderingen onder laag scorende verzekeringsmaatschappijen. Over het algemeen ziet de VBDO vooruitgang in de sector, maar vindt zij dat de ambities onder verzekeraars aangescherpt kunnen worden.

Het eerste exemplaar van de benchmark verzekeraars overhandigde Giuseppe van der Helm aan directievoorzitter van Zwitserleven Seada van der Herik, de nummer 1 van de benchmark. Daarnaast heeft de VBDO naar aanleiding van de benchmark een rondetafelgesprek met verzekeraars georganiseerd. Naast een vruchtbare uitwisseling bleek dat alle aanwezige verzekeraars duurzaamheid in hun organisatie willen integreren, ondanks de uitdagingen die er zijn.

duurzaam sparen en beleggen in Nederland

In 2014 is de studie 'Duurzaam Sparen en Beleggen in Nederland' voor het tweede jaar op rij uitgebracht in de Week van het Duurzaam Beleggen. Het marktonderzoek is dit jaar uitgebreid met diepte-interviews met experts en het meten van duurzame mandaten.

Uit het onderzoek bleek dat de particuliere markt voor duurzame spaar- en beleggings-

Seada van den Herik, directievoorzitter van Zwitserleven nam het eerste exemplaar van het onderzoeksrapport 'Duurzaam Beleggen door Nederlandse Verzekeraars 2014' in ontvangst uit handen van Giuseppe van der Helm.

naar 9,7 miljard euro. Duurzaam beleggen via fondsen en mandaten groeide sterk met 37,1% tot 5,9 miljard euro. Groene, fiscaal vrijgestelde beleggingen lieten echter een forse krimp zien van 40,5% naar 1,7 miljard euro. Hiermee zet de krimp van groene beleggingen door, die sinds de eerste wijzigingen van de fiscale voordelen in 2010 is ingezet. Duurzaam en groen sparen bleef onverminderd in trek en het toevertrouwde kapitaal groeide met 10,3% naar 15,4 miljard euro. Naast de groeicijfers wijst de studie uit dat het aanbod aan duurzame producten kwantitatief en kwalitatief is toegenomen. Er is bijvoorbeeld meer aanbod van duurzame trackers en vermogensbeheerders bieden ruimere mogelijkheden voor duurzame mandaten. Deze veranderingen hebben bijgedragen aan de mogelijkheid om een beleggingsportefeuille volledig duurzaam in te vullen met verschillende asset classes en een goede spreiding.

Het eerste exemplaar van het rapport is overhandigd aan Chris Buijink, voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Banken tijdens de Week van het Duurzaam Beleggen. Het onderzoek is mogelijk gemaakt met inhoudelijke en financiële steun van ABN Amro, ASN Bank, ING en Triodos Bank.

cursus duurzaam beleggen voor bestuurders van pensioenfondsen

In samenwerking met CNV heeft de VBDO voor de tweede maal een cursusavond georganiseerd voor pensioenfondsbestuurders. Tijdens deze avond werd uitgebreid besproken waarom duurzaam beleggen van belang is, wat het effect is op het rendement, welke instrumenten er zijn om duurzaam beleggen vorm te geven en wat de verantwoordelijkheden van het bestuur zijn op dit thema.

duurzame projecten financieren

Nederland kent verschillende ondernemers en bedrijven die inzetten op duurzame innovatie. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) ziet dat veel bedrijven succesvol zijn in het ontwikkelen van nieuwe duurzame producten en innovaties, maar dat er belemmeringen zijn voor een gedegen financiering van deze bedrijven vanuit de Nederlandse financiële sector.

VBDO heeft hier onderzoek naar gedaan in 2013 en concludeerde dat institutionele beleggers, zoals verzekeraars en pensioenfondsen, steeds meer aandacht besteden aan het zogenaamde "impact investing". Het blijkt echter dit in de huidige marktomstandigheden voor veel beleggers lastig is om in de praktijk te brengen.

In 2014 werkte de VBDO aan een vervolgonderzoek met RVO en het MKB Multifunds over manieren om de financiering van duurzame projecten en ondernemers te stimuleren. Het onderzoek verschijnt in 2015.

ESG-integratie: de toepassing en best-practices

De VBDO studie "ESG-integratie; Toepassing en best-practices binnen de Nederlandse markt" is eind 2014 uitgebracht. Het rapport bestaat uit twee onderdelen. Aan de hand van literatuuronderzoek wordt kort de meerwaarde van ESG-integratie geduid. Vervolgens wordt inzicht gegeven in de manieren waarop vermogensbeheerders ESG-integratie in de praktijk brengen.

De VBDO sprak met ESG-analisten en portfolio managers van zeven Nederlandse vermogensbeheerders. Deze studie werd ondersteund door Actiam en Syntus Achmea en werd gepresenteerd op het seminar "ESG-integratie" in partnership met Actiam, Syntus Achmea en Sustainalytics.

institutionele investeerders en de Palestijnse gebieden

De bezette Palestijnse gebieden zijn een politiek gevoelig thema. Er zijn institutionele beleggers die via beleggingen hierbij betrokken kunnen zijn. In samenwerking met United Civilians for Peace voerde de VBDO onderzoek uit, waarin de context wordt geschetst en de internationaal rechtelijke aspecten in kaart zijn gebracht. Daarnaast zijn aanbevelingen ontwikkeld over hoe institutionele investeerders met dit thema om kunnen gaan.

In de media is uitgebreid aandacht besteed aan het onderzoek. Zo was het voorpagina nieuws in Trouw. Ook vanuit de sector heeft de VBDO veel positieve reacties ontvangen op het onderzoek. Het onderzoek werd tevens actueel door de discussie die begin 2014 werd gevoerd over de investeringen van PFZW en ABP in Israëlische banken.

wat is effectief engagement?

Engagement is een methode binnen duurzaam beleggen die door steeds meer institutionele investeerders wordt uitgevoerd. Het is echter tot op heden onduidelijk wat effectief engagement is en hoe engagement wordt ervaren door de bedrijven waarmee engagement wordt gevoerd. Dit was de reden om samen met Triodos Bank, ASR en AXA-IM onderzoek te doen naar deze vragen.

VBDO interviewde bedrijven in binnen- en buitenland over hoe zij engagement ervaren en hoe engagement effectiever kan worden gemaakt. Het rapport en de daarbij horende aanbevelingen werden in april gelanceerd tijdens een seminar in het Amstel Hotel, samen met AXA IM.

Het eerste exemplaar van het rapport "Verantwoord beleggen door Nederlandse Pensioenfondsen" is door VBDO directeur Giuseppe van der Helm op 17 oktober 2014 uitgereikt aan Joanne Kellermann, voormalig directielid van De Nederlandsche Bank (DNB).

Aandeelhouders vergaderingenrapport 2014: sectorspecifieke benadering

In augustus publiceerde de VBDO de rapportage over de resultaten van de bezoeken aan 68 aandeelhoudersvergaderingen van beursgenoteerde bedrijven. Het rapport 'Sustainability performance of Dutch stock listed companies' werd aangeboden aan Minister Ploumen van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag.

Het rapport biedt inzicht in de prestaties van Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen op de thema's: circulaire economie, mensenrechten, verantwoord belastingbeleid. De VBDO onderzocht ook de prestaties op de engagementthema's: integratie van externaliteiten, diversiteit, broeikasgasemissies en verantwoord ketenbeheer.

VBDO rapporteerde de toezeggingen van de bedrijven waarvan zij de aandeelhoudersvergaderingen bezocht en engagementgesprekken voerde. De vereniging deed vervolgens aanbevelingen voor ondernemingen, zodat zij de prestaties op de engagementthema's kon verbeteren. Bijlage 3 geeft een overzicht van de contactmomenten met bedrijven.

stakeholderdialogen: nieuwe inzichten

De VBDO verzorgt stakeholderdialogen voor (beursgenoteerde) ondernemingen. Deze dialogen voorzien bedrijven van feedback en nieuwe inzichten. In 2014 heeft de VBDO een interne- en externe stakeholderdialoog georganiseerd voor ABN AMRO Bank. Voor Royal BAM Group, SNS Bank, Van Lanschot Bankiers en Vodafone verzorgde zij externe stakeholderdialogen.

Benchmark verantwoord ketenbeheer: internationalisering, sectorspecifieke benadering en vernieuwing methodologie

De Benchmark Verantwoord Ketenbeheer is in 2014 voor de negende keer uitgevoerd, met ondersteuning van ICCO. Het is de oudste benchmark van de VBDO. De benchmark brengt in kaart hoe 32 nationale en 8 internationale beursgenoteerde ondernemingen zich inzetten voor het verduurzamen van hun keten. De methodologie is uitgebreid met een multistakeholdertraject, aangepast aan de laatste internationale ontwikkelingen. De resultaten zijn voor de eerste keer sectorspecifiek gerapporteerd.

OESO-richtlijnen

De VBDO is in opdracht van het Ministerie van Buitenlandse Zaken een traject gestart waarbij het onderschrijven en implementatie van de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen in Nederland verbeterd wordt. De VBDO doet dit door intensieve dialogen te voeren met bedrijven over de kansen van het onderschrijven en implementatie van de OESO richtlijnen. Dit doet de vereniging zowel bilateraal alsook tijdens de bezoeken aan de aandeelhoudersvergaderingen.

'Human'

In 2014 organiseerde de VBDO voor de derde keer de HUMAN Conferentie in samenwerking met CNV Internationaal, ICCO Cooperation en PwC. Doel van de conferentie was om bedrijven aan te zetten tot volledige implementatie van de UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Keynote speakers waren John Morrison (Institute for Human Rights and Business) en Etta Rosales (Commission on Human Rights of the Republic of the Philippines).

In de break-out sessies werd dieper ingegaan op de praktijk in vijf verschillende sectoren 20 vanuit een multi-stakeholder perspectief. In totaal namen 160 professionals deel aan de dag waaronder bedrijven, investeerders, NGO's, en overheden. De conferentie werd gemiddeld met een 7+ beoordeeld door bezoekers. In 2015 zet de VBDO deze samenwerking met CNV Internationaal, ICCO Cooperation en PwC voort.

Verbeterpunt voor de conferentie is om nog meer diepgang te brengen in de conferentie en om meer vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven te trekken.

corporate human rights benchmark

Op de UN 'Annual forum on business and human rights 2014' is het Corporate Human Rights Benchmark (CHRB) initiatief gelanceerd. De CHRB is een samenwerking tussen de VBDO, Aviva Investors, Calvert Investments, EIRIS, the Institute for Human Rights and Business en de Business & Human Rights Resource Centre.

Het doel van deze benchmark is om de prestaties van bedrijven op het gebied van mensenrechten te verbeteren. In 2015 wordt de methodologie ontwikkeld in een multistakeholderproces, en wordt een pilot uitgevoerd op 150 tot 200 internationale bedrijven.

verantwoord belastingbeleid

In april 2014 hebben de VBDO en Oikos het rapport 'Good tax governance in transition: Transcending the tax debate to CSR' uitgebracht met ondersteuning van PwC en een financiële bijdrage van ICCO Cooperation.

Het rapport bevat zes concrete richtlijnen voor een verantwoord belastingbeleid voor multinationals. Het rapport is positief ontvangen door bedrijven, investeerders en politici. Het seminar waar het rapport werd gepresenteerd, werd goed bezocht met ruim 75 deelnemers. Keynote spreker was Jonathan Leigh Pemberton, Deputy Head International Cooperation & Administration bij de OECD.

Minister Ploumen heeft op het ministerie van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking te Den Haag het rapport van de VBDO over de duurzaamheidprestaties van 68 Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen in ontvangst genomen uit handen van Giuseppe van der Helm.

circulaire economie

De VBDO is gestart met het opstellen van een benchmark waarin de prestaties van de grootste Nederlandse bedrijven op het gebied van circulaire bedrijfsvoering worden vergeleken. In 2014 organiseerde VBDO een expertsessie, waarin de beoordelingscriteria voor deze benchmark werden aangescherpt. In 2015 worden de eerste resultaten verwacht.

duurzaamtaandeel.nl

Duurzaamtaandeel.nl is een website die duurzaamheidsinformatie per bedrijf, sector en thema weergeeft met als doel de particuliere belegger te informeren over de mogelijkheden voor duurzaam beleggen in Nederlandse beursgenoteerde bedrijven. In 2014 is de content van de website geüpdatet, en is de website op enkele punten visueel verbeterd. Deze website wordt in 2015 geïntegreerd in de VBDO website.

6 communicatie

VBDO flink in de media

VBDO heeft in 2014 een flink aantal keer de verschillende dagbladen gehaald, waaronder de voorpagina van Trouw. Ook andere dagbladen zoals NRC, De Financiële Telegraaf, het Financieel Dagblad en online media waaronder Fondsnieuws, NRCQ en Nu.nl rapporteerden over de onderzoeken en events van VBDO. Daarnaast is VBDO een aantal maal op BNR Nieuwsradio te horen geweest en was Giuseppe van der Helm een aantal keer op RTLZ te zien. De VBDO wordt steeds vaker benaderd door de pers als onafhankelijke en betrouwbare expert.

Door aandacht in de media wint de VBDO aan bekendheid onder breder publiek. Directeur Giuseppe van der Helm stond in 2014 op nummer 73 van de Duurzame 100 van Trouw. Zie bijlage 4 voor het media overzicht.

nieuwe website www.vbdo.nl met frisse uitstraling

De website van de VBDO is afgelopen jaar helemaal vernieuwd. De site heeft een frisse uitstraling met ruimte voor inhoud en beeld. De website wordt de komende jaren uitgebreid met de website met informatie over duurzaam beleggen voor particulieren 'Goed-geld.nl' (de duurzame beleggerswijzer) en de website met MVO informatie 'duurzaamadeel.nl'.

social media: nieuws en engagement

VBDO heeft verschillende social media kanalen op LinkedIn, Twitter en Facebook. De VBDO brengt via deze platformen nieuws, rapporten en events uit van de vereniging en haar leden.

digitale nieuwsbrieven

Institutionele leden van de VBDO ontvangen de digitale Engelstalige "VBDO Platform Nieuwsbrief". Hier staat nieuws in over onderzoeken, platformoverleg, partnerships en events. Voor leden en voor particulieren die belangstelling hebben voor het werk van de VBDO is er een algemene nieuwsbrief. Via de vbdo.nl website van de VBDO is het mogelijk om kosteloos in te schrijven.

Events

Seminar Duurzaam Beleggen door Pensioenfondsen

De VBDO organiseerde in het najaar met HSBC een seminar 'duurzaam beleggen door pensioenfondsen'. Het werd een inspirerende middag waar gesproken werd over actuele ontwikkelingen op het gebied van duurzaam beleggen. Uitgangspunt was de "Benchmark Verantwoord Beleggen door Pensioenfondsen in Nederland". Inzet van het seminar was om pensioenfondsen meer inzichten te geven in de toepassing van duurzame instrumenten in alle beleggingscategorieën en om duurzaam beleggen in de hele portfolio te implementeren. Centraal stonden de expertsessies waarbij in kleine groepen werd gesproken over dilemma's en handelingsperspectieven voor pensioenfondsen.

Passief beleggen: van missie naar rendement

Goede doelen, ofwel fondsenwervende instellingen, kunnen nog grote stappen zetten ten aanzien van het duurzaam beleggen van hun reserves. Dat was een van de conclusies van de 22 bijeenkomst over duurzaam passief beleggen met indextrackers. Tijdens de bijeenkomst op het hoofdkantoor van Binck-Bank in Amsterdam met VBDO, IBS Capital Management, Think ETF's en EIRIS kwam onder meer de uitdaging ter sprake om aan de specifieke wensen van elk goed doel te voldoen.

week van het duurzaam beleggen: duurzaamheid naar de volgende versnelling

De innovaties in duurzaam beleggen zijn nauwelijks bij te houden. Het aantal duurzame beleggingsproducten groeit in rap tempo. Tijdens de Week van het Duurzaam Beleggen namen we nieuwe ontwikkelingen onder de loep.

Donderdag 13 november luidde VBDO directeur Giuseppe van der Helm de gong op Beursplein 5. Hij opende daarmee niet alleen een nieuwe handelsdag, maar ook de conferentie, een van de hoogtepunten van 'de Week'. De gehele week waren er mogelijkheden om events en webinars bij te wonen over duurzaam beleggen.

Tijdens de conferentie betraden een aantal gerenommeerde sprekers het podium om het publiek op te warmen voor een serie breakout sessies waarin deelnemers nieuwe kennis opdeden over duurzaam sparen en beleggen. Daarnaast bood de conferentie ruimschoots de gelegenheid om te netwerken en waardevolle contacten op te doen.

De Week van het Duurzaam Beleggen zit elk jaar bovenop de actualiteit. De trends en innovaties die tijdens het evenement besproken werden, kwamen namelijk heet van de naald. Op de conferentie van 13 november werd het jaarlijkse onderzoeksrapport "Duurzaam Sparen en Beleggen in Nederland" gepresenteerd. Het eerste exemplaar werd uitgereikt aan Chris Buijink, voorzitter van De Nederlandse Vereniging van Banken.

duurzaam beleggen in Europees perspectief

Ook bood het internet nog genoeg gelegenheid om iets mee te pikken van de 'week van het duurzaam beleggen'. Zo was er het webinar van dataprovider Vigeo over groene, ethische en sociale beleggingsfondsen voor particulieren in Europa. Federico Pezzolato, CSR Consultant van Vigeo, presenteerde en VBDO directeur Giuseppe van der Helm was gastspreker.

praktijkcursus duurzaam beleggen

De week van het duurzaam beleggen vormde het startschot voor de inschrijvingen van de cursus 'Duurzaam beleggen voor particulieren'.

De week van het duurzaam beleggen werd mogelijk gemaakt door Gold Sponsors: ABN AMRO, ASN Bank, Rabobank en Triodos Bank en de Silver sponsors: EY, BNP Paribas en Vigeo.

Mediapartners van de week van het duurzaam beleggen: BNR Nieuwsradio, Fondsnieuws en FD

beleggen met impact

Het tweede webinar, georganiseerd door ABN AMRO, in de 'week van het duurzaam beleggen' draaide om de vraag hoe beleggers een bijdrage kunnen leveren aan een meer duurzame wereld, zonder dat dit ten koste gaat van het financieel rendement? De presentatie was in handen van Mari Carmen Oudendijk. Eric Buckens, Directeur ABN AMRO Social Impact Fund en Nanno Kleiterp, CEO van FMO waren gastsprekers.

7 netwerken

VBDO is aangesloten bij een aantal netwerken. Hierdoor dragen we bij aan de verspreiding van kennis en expertise over duurzaam beleggen en duurzaam ondernemen.

Eerlijke Bank- en verzekeringswijzer

Bij de Eerlijke Bank- en Verzekeringswijzer heeft de VBDO een onafhankelijke en bemiddelende adviseursrol. Deze wijzers zijn een initiatief van Amnesty International, Dierenbescherming, FNV Mondiaal, Pax, Milieudefensie en Oxfam Novib.

MVO Platform – werkgroep Financiële sector

Ook in 2014 heeft de VBDO het voorzitterschap vervuld van de werkgroep Financiële sector van MVO Platform. In deze werkgroep wordt de gezamenlijke lobby besproken van de leden van MVO Platform op dit thema.

In de politiek werd in 2014 veel aandacht geschonken aan duurzaamheid en de bancaire sector. Vanuit MVO Platform zijn daarom verschillende gesprekken met Kamerleden gevoerd. VBDO directeur Giuseppe van der Helm presenteerde namens de VBDO zijn visie op de Ronde Tafel Duurzaam Bankieren die door de commissie financiën van de Tweede Kamer werd georganiseerd. In december stond naar aanleiding van deze Ronde Tafel een algemeen overleg gepland over duurzaam bankieren.

Als voorbereiding voor dit overleg heeft de werkgroep van MVO Platform een brief gestuurd naar de Kamerleden over dit thema waarin onder andere het belang van transparantie en een positieve rol van toezichthouder op dit onderwerp onder de aandacht werden gebracht.

Eurosif

Eurosif is de Europese zusterorganisatie van de VBDO en heeft als doel de duurzaamheid van Europese financiële markten te bevorderen. De VBDO maakt deel uit van het Eurosif bestuur en is sinds de oprichting in 2001 lid. VBDO-directeur Giuseppe van der Helm werd in de zomer van 2009 president van Eurosif. Deze functie legt hij neer in 2015. www.eurosif.com.

Global Sustainable Investment Alliance (GSIA)

De GSIA brengt in 2015 de tweede Global Sustainable Investment Review uit. Dit is een rapport over de omvang en de trends binnen de duurzame beleggingsmarkt.

De GSIA is in 2012 opgericht en is een wereldwijd samenwerkingsverband voor duurzaam beleggen waar VBDO bij aangesloten is. www.gsi-alliance.org.

8 vooruitzichten 2015

VBDO Analisten netwerk

Het VBDO analistennetwerk brengt ESG- en klassieke analisten een paar keer per jaar bij elkaar. In 2015 organiseert de VBDO vier bijeenkomsten en vier webinars.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Imre.vellenga@vbdo.nl

Cursus Duurzaam beleggen voor particulieren leden

De VBDO organiseert in het voorjaar van 2015 de cursus: 'Duurzaam beleggen: hoe doe je dat?'. Deze cursus richt zich op de particuliere belegger en zal ingaan op de mogelijkheden die er zijn om als particulier te beleggen op een verantwoorde en duurzame manier. De cursus wordt voor de eerste keer georganiseerd januari van 2015 in samenwerking met BinckBank, DoubleDividend en IBS Capital Management. De VBDO organiseert voor en na de zomer deze cursus nog een keer.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Imre.vellenga@vbdo.nl

Tax Transparency Benchmark

VBDO onderzoekt 50 multinationals op transparantie op het gebied van belasting betalen. Het onderzoek wordt uitgebracht op 2 juli, tijdens een internationale conferentie over belasting, opgezet door het Ministerie van Buitenlandse Zaken en mede georganiseerd door de VBDO.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Annemieke.reijngoud@vbdo.nl

Bedrijfs assessment 'circularity'

De VBDO brengt een vergelijkend onderzoek uit naar de prestaties op het gebied van 'circulariteit' van de grootste Nederlandse bedrijven. De gegevens worden gebaseerd op openbaar beschikbare bronnen. Het onderzoek verschijnt eind 2015.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Annemieke.reijngoud@vbdo.nl

Corporate Human Rights Benchmark

De Corporate Human Rights Benchmark (CHRB) is een samenwerking tussen de Aviva Investors, Calvert Investments, EIRIS, the Institute for Human Rights and Business en de Business & Human Rights Resource Centre en de VBDO. Het doel van deze benchmark is om de prestaties van bedrijven op het gebied van mensenrechten te verbeteren. In 2015 wordt de methodologie ontwikkeld in een multistakeholderproces, en wordt een pilot uitgevoerd op 150 tot 200 internationale bedrijven.

Voor meer informatie over deze benchmark kunt u terecht op de website www.ihrb.org en bij Annemieke.reijngoud@vbdo.nl

Engagement

Een van de kerntaken van de VBDO is engagement voeren met (inter)nationale beursgenoteerde bedrijven. De vereniging stelt vragen op aandeelhoudersvergaderingen over duurzaamheidsthema's en voert daarnaast op hoog niveau nog engagement gesprekken in binnen- en buitenland. De VBDO brengt ieder jaar stemadviezen uit voor de bedrijven waar zij de aandeelhoudersvergaderingen van bezoekt. De adviezen zijn gebaseerd op informatie van bedrijven op financieel-economisch gebied en op sociale en milieugegevens en openbaar beschikbaar.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Don.gerritsen@vbdo.nl en Ingmar.schuurmans@vbdo.nl

European impact investment study

In 2015 wil de VBDO onderzoek doen naar impact investing voor institutionele beleggers. Descope is Europees en het doel is om inzichten te bieden in de best-practices, producten en mogelijkheden die bestaan op dat gebied.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Jacqueline.duiker@vbdo.nl en frank.wagemans@vbdo.nl.

Duurzaam sparen en beleggen in Nederland in 2014

Vooraf voor professionals in de financiële sector is dit rapport een baken om op te varen. Het rapport geeft een actuele helikopterview op de markt voor duurzaam sparen en beleggen. De laatste trends dus in deze snel groeiende markt. Het rapport verschijnt ook in 2015.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Jacqueline.duiker@vbdo.nl en frank.wagemans@vbdo.nl.

Benchmark verantwoord beleggen door pensioenfondsen in Europa

Naast de benchmark over het verantwoord beleggingsbeleid van pensioenfondsen in Nederland, wil de VBDO ook een Europese variant uitbrengen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Jacqueline.duiker@vbdo.nl en frank.wagemans@vbdo.nl.

Rondetafelgesprek verzekeraars

Rondetafelgesprekken over specifieke duurzaamheidskwesties die spelen in bij verzekeraars worden besproken. VBDO organiseert er enkele in 2015.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Jacqueline.duiker@vbdo.nl en frank.wagemans@vbdo.nl.

Duurzaamheid en strategische asset allocatie

Hoe kunnen de risico-rendement effecten van maatschappelijke kwesties opgenomen worden in beleggingsbeslissingen op strategisch niveau? Door bijvoorbeeld scenario's en trends zoals klimaatverandering en duurzame energie mee te nemen. In het onderzoek naar duurzaamheid en strategische asset allocatie ontwikkelt de VBDO scenario's voor lange termijn maatschappelijke risico's en integreert deze in de ALM-modellen van institutionele beleggers.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Jacqueline.duiker@vbdo.nl en frank.wagemans@vbdo.nl.

Events en masterclasses

Elk jaar organiseert de VBDO verschillende seminars en masterclasses over duurzaam en verantwoord beleggen. Met de bevoegde moderatie door Giuseppe van der Helm, samen met de inhoudelijke kennis van VBDO krijgen deze bijeenkomsten hoge waarderingen van de bezoekers. De bijeenkomsten zijn gericht op institutionele beleggers zoals verzekeraars, banken, vermogensbeheerders, family offices, pensioenfondsen en dataproviders. Ze zorgen voor kennisoverdracht, best practices en uitstekende netwerkmogelijkheden.

Dit jaar staan de volgende onderwerpen op de agenda: duurzaam beleggen door pensioenfondsen, duurzaam beleggen door verzekeraars, missie gerelateerd investeren en duurzaam beleggen door filantropische instellingen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met sigi.simons@vbdo.nl.

VBDO viert 20-jarig jubileum

Op 8 september 1995 werd de VBDO opgericht door Piet Sprengers. De afgelopen 20 jaar is de VBDO uitgegroeid tot een thought leader op het gebied van duurzaam beleggen, duurzaam ondernemen en engagement. Dit jaar viert de VBDO haar jubileum met haar particuliere en institutionele leden aan het einde van het jaar met hoogstaande gasten uit binnen en buitenland.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met sigi.simons@vbdo.nl.

Platform overleg institutionele leden

De VBDO organiseert voor haar institutionele leden (aangesloten organisaties) elk kwartaal een 'Platform overleg'. Het is de kans voor VBDO leden om feedback te geven op VBDO onderzoek en om samen nieuwe initiatieven te starten.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met sigi.simons@vbdo.nl.

Balans per 31 december

	€	31/12/14 €	€	31/12/13 €
ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Inventaris en apparatuur		4.097		5.355
Financiële vaste activa				
Effecten		8.971		8.623
Vlottende activa				
Vorderingen			-	
Debiteuren	74.766		140.050	
Waarborgsom	905		905	
Vooruitbetaalde kosten en overlopende activa	19.715		17.850	
Totaal vorderingen	95.386		158.805	
Liquide middelen	165.914		136.822	
Totaal vlottende activa		261.300		295.627
TOTAAL ACTIVA		274.368		309.605
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	152.768		135.555	
bestemmingsreserve Innovatiefonds	-		12.466	
		152.768		148.021
Kortlopende schulden en overlopende passiva				
Crediteuren	25.512		20.937	
Loonheffing en sociale premies	16.542		13.097	
Omzetbelasting	5.626		6.384	
Vooruitontvangen bedragen	20.374		50.258	
Nog te betalen kosten	53.546		70.908	
		121.600		161.584
TOTAAL PASSIVA		274.368		309.605

staat van baten en lasten

	werkelijk 2014		begroot 2014		werkelijk 2013	
	€	€	€	€	€	€
BATEN						
Contributies	244.494		230.000		205.427	
Bijdrage innovatiefonds	28.942		23.000		23.777	
Activiteiten	462.141		400.000		381.298	
Financiële baten						
en lasten	1.153		2.500		2.550	
Diverse baten	<u>11.507</u>		<u>-</u>		<u>1.186</u>	
TOTAAL BATEN		748.237		655.500		614.238
LASTEN						
Personeel	523.929		463.000		452.322	
Reis- en verblijf	13.065		9.000		10.743	
Communicatie	44.378		45.000		20.558	
Huisvesting	36.261		35.000		32.914	
Algemeen	48.539		45.000		48.742	
Afschrijvingen	2.995		3.500		3.136	
Activiteiten	69.695		45.000		84.475	
Diverse lasten	<u>4.628</u>		<u>-</u>		<u>-</u>	
TOTAAL LASTEN		<u>743.490</u>		<u>645.000</u>		<u>652.890</u>
RESULTAAT		<u>4.747</u>		<u>10.000</u>		<u>- 38.652</u>
Toegevoegd aan:						
Algemene reserve		17.213		10.000		- 38.855
Bestemmingsreserve	-	12.466		-		203
Innovatiefonds						
resultaat ná resultaatbestemming		<u>4.747</u>		<u>10.000</u>		<u>- 38.652</u>

kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is volgens de indirecte methode bepaald, waarbij het exploitatieresultaat als uitgangspunt is genomen.

	2014	2013
	€	€
Liquide middelen begin boekjaar	136.822	218.621
Liquide middelen einde boekjaar	165.914	136.822
Toename liquide middelen	29.092	- 81.799
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten:</i>		
Resultaat	4.747	- 38.652
Afschrijvingen	2.995	3.136
	7.742	- 35.516
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>		
Toename c.q. afname vorderingen en voorraad	63.419	- 76.387
Toename c.q. afname schulden	- 39.984	32.500
	23.435	- 43.887
	31.177	- 79.403
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>		
Investerings in materiële vaste activa	3.037	1954
Desinvesterings in materiële vaste activa	- 1.300	- 450
Investerings in financiële vaste activa	348	892
	2.085	2.396
Toename	29.092	- 81.799

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld conform de richtlijn jaarverslaggeving van " Kleine rechts- personen afdeling C1 organisaties zonder winststreven"

Grondslagen van waardering

Materiele vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen historische aanschaffingsprijs. Het gehanteerde afschrijvingspercentage bedraagt 20% voor inventaris, automatiseringsapparatuur wordt afgeschreven in 3 jaar, derhalve 33,33%. Alle inventaris wordt afgeschreven tot nihil. In het jaar 2014 is voor € 3.037 aan nieuwe computers geïnvesteerd. Bedragen boven de € 450 worden geactiveerd.

Financiële vaste activa

Effecten zijn gewaardeerd tegen marktwaarde op balansdatum.

Onderhanden projecten

Per jaareinde onderhanden projecten worden gewaardeerd tegen de daaraan bestede kosten, zoals werk door derden etc. en de werkelijk bestede uren van het eigen personeel tegen vaste interne tarieven. De met betrekking tot deze opdrachten in rekening gebrachte (deel-)facturen worden hiermee verrekend.

Overige activa en passiva

De vorderingen, liquide middelen, voorziening, schulden en overlopende activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarde; Waardering van vorderingen geschiedt eventueel onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

Grondslagen van resultaatbepaling

Projecten

De kosten van de in deze jaarrekening opgenomen projecten bestaan uit toegerekende directe lasten, overhead en personele lasten. De allocatie van de overhead en personele lasten is berekend op basis van de werkelijk gemaakte uren zoals verantwoord in het urenregistratiesysteem van de VBDO.

Bepaling resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen baten en lasten over het boekjaar. De baten worden verantwoord in het verslagjaar waarin deze zijn gerealiseerd. De kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

verschillenanalyse

balans

De mutatie in de post materiële vaste activa houdt verband met de reguliere, jaarlijkse afschrijvingslast en daarnaast is er in 2014 voor een bedrag van € 3.037 geïnvesteerd in computerhardware.

De aandelen, die wij aanhouden voor het uitoefenen van stemrecht op de AVA's, zijn in het verslagjaar fractioneel gestegen tot een bedrag van € 8.971.

Eind 2014 stond er een aanzienlijk lager bedrag uit bij de debiteuren. Een aantal vorderingen staat langer dan 12 maanden open en daarom is in het verslagjaar een voorziening dubieuze debiteuren gevormd voor een bedrag van € 4.628. Het totale bedrag aan vorderingen nam met circa 40% af tot een bedrag van € 95.386.

De liquide middelen namen met circa € 29.000 toe tot een totaalbedrag van € 165.914.

De bestemmingsreserve Innovatiefonds is in 2014 in zijn geheel gebruikt voor de financiering van de vernieuwing van de benchmark Ketenbeheer en het onderzoek Tax Responsibility, waarvoor wij slechts beperkte financiering konden vinden. Voor het verloop van de bestemmingsreserve in het boekjaar wordt verwezen naar de toelichting op de balans op pagina 33 van dit jaarverslag.

De kortlopende schulden en overlopende passiva zijn in 2014 met circa € 40.000 afgenomen als gevolg van het feit dat er relatief minder project doorschuiven naar het volgende boekjaar.

staat van baten en lasten

Door de verdere toename van het aantal institutionele leden is de post contributies in 2014 gestegen tot een bedrag van € 244.494. De inkomsten uit vrijwillige bijdragen voor het Innovatiefonds stegen met bijna 22% tot een totaalbedrag van € 28.942.

In 2014 werden aanzienlijk meer projecten uitgevoerd; hierdoor stegen de projectbaten ten opzichte van 2013 met ruim € 80.000. De externe kosten van deze projecten daalden in 2014 met circa 18% tot een bedrag van € 69.695.

De post personeelskosten is in 2014 ten opzichte van de begroting met circa 13% overschreden. Dit werd veroorzaakt door de niet voorziene uitbreiding van het personeelsbestand met circa 1,6 fte. Het betreft hier tijdelijke vervanging van langdurig zieke medewerkers. Van de totale personeelskosten is circa 67% doorberekend aan de uitgevoerde projecten.

Eind 2014 heeft de VBDO-website een nieuwe look and feel gekregen en tevens zijn de websites goedgeld.nl en duurzaamadeel.nl geïntegreerd in de nieuwe VBDO-website. Met deze makeover is een investering gemoeid van circa € 28.000. De kosten hiervan zijn in de staat van baten en lasten verwerkt.

TOELICHTING OP DE BALANS (activa)

	INVENTARIS €	APPARATUUR €	TOTAAL €
MATERIËLE VASTE ACTIVA			
Stand per aanvang boekjaar			
Aanschafwaarde	7.381	28.409	35.790
Cumulatieve afschrijving	- 5.845	- 25.848	- 31.693
Boekwaarde aanvang boekjaar	<u>1.536</u>	<u>2.561</u>	<u>4.097</u>
Mutaties in het boekjaar			
Investerings	-	3.037	3.037
Desinvesterings	-	- 1.300	- 1.300
Afschrijvingen	- 747	- 2.248	- 2.995
Totaal mutaties in het jaar	<u>- 747</u>	<u>- 511</u>	<u>- 1.258</u>
Stand per ultimo boekjaar			
Aanschafwaarde	7.381	28.409	35.790
Cumulatieve afschrijving	- 5.845	- 25.848	- 31.693
Stand einde boekjaar	<u>1.536</u>	<u>2.561</u>	<u>4.097</u>
FINANCIËLE VASTE ACTIVA	31/12/2014		31/12/2013
Effecten			
Effectenrekening Rabobank	8.196		7.838
Meerwaarde Beleggingsfonds	193		193
Binck Bank	490		500
ASN Mixfonds	92		92
	<u>8.971</u>		<u>8.623</u>
VLOTTENDE ACTIVA			
Debiteuren			
Uitstaande vorderingen	79.394		140.050
Af: voorziening oninbaar	<u>4.628</u>		<u>-</u>
	<u>74.766</u>		<u>140.050</u>
Waarborgsom			
TNT depot bedrag	905		905
	<u>905</u>		<u>905</u>

TOELICHTING OP DE BALANS (activa)

	31-12-2014 €	31-12-2013 €
<i>Vooruitbetaalde kosten en overlopende activa</i>		
Nog te ontvangen interest	1.275	1.988
Vooruitbetaalde huur en servicekosten	6.645	6.460
Ziekteverzuimverzekering, uitkering december	5.321	2.818
Contributies en bijdrage innovatiefonds particulieren	-	470
Abonnementen	-	684
Diverse vooruitbetaalde kosten	6.474	5.430
	19.715	17.850
LIQUIDE MIDDELEN		
ING betaalrekening	83.657	19.898
ING inbedrijfrekening	28	28
Rabobank betaalrekening	1.239	777
Rabobank effectenrekening	582	695
Rabobank bedrijfstelerekening	1.077	1.077
ASN bank	47.300	85.784
ASN ideaalsparen	32.031	28.563
	165.914	136.822
<i>Alle liquide middelen zijn direct opeisbaar.</i>		

VBDO – TOELICHTING OP DE BALANS 31 DECEMBER 2014

EIGEN VERMOGEN

	01.01.2014 Stand	Toevoeging	Onttrekking	Result.bestemming	31.12.2014 Stand
Algemene Reserve	€ 135.555	€ 17.213	€ -	€ 17.213	€ 152.768
Bestemmingsreserve Innovatiefonds:	€ 12.466	€ 28.942	€ 41.408	€ - 12.466	€ -
TOTAAL	€ 148.021	€ 46.155	€ 41.408	€ 4.747	€ 152.768

De algemene reserve heeft ten doel de continuïteit van de organisatie voor een langere periode te waarborgen. Voor de omvang van deze reserve hanteert het bestuur een normering, die gelijk is aan maximaal de helft van de voor dat jaar begrote personeels- en huisvestingskosten.

Voor 2014 kan de gewenste omvang van de algemene reserve becijferd worden op een bedrag van € 249.000. Aan het einde van het boekjaar en na verwerking van het resultaat komt deze reserve uit op een bedrag van circa € 153.000. De komende jaren zal verder prioriteit worden gegeven aan de versterking van de algemene reserve.

Om ons onderzoekswerk ten behoeve van nieuwe, innovatieve projecten mogelijk te maken, heeft de VBDO in 2012 het Innovatiefonds in het leven geroepen. Het doel en de aard van de bestedingen uit het Innovatiefonds worden door het bestuur van de VBDO bepaald. In 2014 hebben zowel de institutionele - als de particuliere leden een extra financiële bijdrage geleverd aan de bestemmingsreserve Innovatiefonds. In totaal is voor het Innovatiefonds een bedrag van € 28.942 ontvangen. Uit het Innovatiefonds zijn in 2014 de volgende projecten (mede) gefinancierd:

Project	Omschrijving	Totale kosten	Overige financiering	Projectlasten	T.l.v. Innovatiefonds
14.330	Onderzoek Belastingontwijking	€ 16.629	€ 5.000	€ 11.629	€ 11.629
14.360	Vernieuwing Benchmark Ketenbeheer	€ 45.231	€ 10.000	€ 35.231	€ 29.779
TOTAAL		€ 61.860	€ 15.000	€ 46.860	€ 41.408

De overige financiering voor het project Onderzoek Belastingontwijking heeft betrekking op een van Oikos ontvangen bijdrage van € 5.000. Van ICCO is in 2014 een bedrag van € 10.000 ontvangen voor het project Vernieuwing benchmark Ketenbeheer.

De netto projectlasten voor het Onderzoek Belastingontwijking zijn geheel gefinancierd vanuit de bestemmingsreserve Innovatiefonds. Voor de financiering van de vernieuwing van de benchmark Ketenbeheer is voor een bedrag van € 29.779 uit de bestemmingsreserve geput. De overige lasten van dit project komen ten laste van de exploitatie 2014.

TOELICHTING OP DE BALANS (passiva)

	31-12-2014 €	31-12-2013 €
KORTLOPENDE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA		
<i>Crediteuren</i>		
Nog te betalen facturen	<u>25.512</u>	<u>20.937</u>
<i>Loonheffing en sociale premies</i>		
Aangifte loonheffing december	<u>16.542</u>	<u>13.097</u>
<i>Omzetbelasting</i>		
Aangifte omzetbelasting 4e kwartaal 2014	<u>5.626</u>	<u>6.384</u>
<i>Vooruitontvangen bedragen</i>		
Projectbaten vooruit ontvangen	28.119	56.050
Af: project uren doorrekening onderhanden werken	7.745	5.641
project kosten al betaald	-	151
	<u>20.374</u>	<u>50.258</u>
<i>Nog te betalen kosten</i>		
Reservering vakantiegeld, verlofdagen en 13e maand	36.942	43.766
Pensioenpremie	1.185	-
Accountant jaarcontrole	5.500	4.500
Directe projectkosten	10.139	22.271
Overig	- 220	371
	<u>53.546</u>	<u>70.908</u>

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Er is een huurcontract afgesloten t.b.v. Pieterstraat 11 te Utrecht. In 2014 bedroeg de huur € 8.375 per kwartaal en is in dat jaar niet geïndexeerd. Het huurcontract loopt t/m september 2016 en zal zonder opzegging verlengd worden met telkens 1 jaar. De maand september is huurvrij.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	werkelijk 2014 €	begroot 2014 €	werkelijk 2013 €
BATEN			
<i>Contributies</i>			
Particulieren	22.168	25.000	22.777
Institutionele leden	222.326	205.000	182.650
Bijdrage Innovatiefonds	28.942	23.000	23.777
Financiële baten en lasten	1.153	2.500	2.550
Diverse baten	11.507	-	1.186
	286.096	255.500	232.940
<i>Activiteiten Baten</i>	462.141	400.000	381.298
Hieronder volgt een specificatie van de baten van de in 2014 en 2013 gereedgekomen projecten. De baten hebben betrekking op de in die jaren aan afnemers van onze diensten gefactureerde bedragen.			
<i>Projecten Duurzaam Beleggen:</i>			
Benchmarks	75.000		60.000
Impact Investing	36.687		24.300
Kennisoverdracht	1.400		4.400
Marktonderzoek	36.500		12.000
Overige projecten	9.662		60.400
	159.249	200.000	161.100
<i>Projecten Duurzaam Ondernemen:</i>			
Multistakeholderdialogen	95.865		68.850
Benchmarks	30.000		27.278
Human Rights Conference	42.509		41.127
Engagement	20.500		-
Overige projecten	41.369		4.000
	230.243	200.000	141.255
<i>Projecten Communicatie:</i>			
Seminars	30.949		28.443
Week van Duurzaam Beleggen	35.700		43.500
Overige projecten	6.000		7.000
	72.649		78.943
<i>Totale activiteiten Baten</i>	462.141	400.000	381.298

In 2014 is voor verschillende projecten van de volgende ngo's (mede)financiering ontvangen:

Oxam Novib	75.000
ICCO	35.000
CNV	26.356
Oikos	5.000
Fonds 1818	20.500
UCP	2.412
	164.268

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	werkelijk 2014 €	begroot 2014 €	werkelijk 2013 €
LASTEN			
Personeel			
Salarissen	442.161		363.224
Sociale lasten	77.219		52.304
Pensioenen	29.626		30.876
Overige personeelskosten	22.492		20.006
Ontvangen ziekengeld	- 47.569		- 14.088
	523.929	463.000	452.322
Reis- en verblijf	13.065	9.000	10.743
Communicatie			
Nieuwsbrieven en publicaties	2.824		13.285
Websites	30.786		4.927
Overige communicatie	10.768		2.346
	44.378	45.000	20.558
Huisvesting			
Huur kantoor	30.708		27.708
Servicekosten	5.413		5.206
Overige huisvesting	140		-
	36.261	35.000	32.914
Algemeen			
Kantoor	32.261		28.012
Accountant	7.655		4.682
Administratie	5.275		5.073
Bestuur	1.346		10.975
Overige algemene kosten	2.002		-
	48.539	45.000	48.742
Afschrijvingen			
Inventaris	747		672
Apparatuur	2.248		2.464
	2.995	3.500	3.136

Onder de post communicatie is een bedrag van € 28.314 verantwoord, dat verband houdt met de ontwikkeling van de nieuwe website. Bij overige communicatie is een post van € 6.945 opgenomen, die betrekking heeft op training en teambuilding van het VBDO-team.

Het bestuur kan aanspraak maken op de volgende onbelaste onkostenvergoeding: voorzitter € 1.000 en overige leden € 250 per jaar; niet alle bestuursleden maken van deze regeling gebruik. In 2013 waren onder de post bestuur tevens begrepen de aan vrijwilligers uitbetaalde vergoedingen voor het bezoeken van de diverse AVA's. De post overige algemene kosten heeft betrekking op de notaris-kosten, die verband houden met de in 2014 doorgevoerde statutenwijziging.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	werkelijk 2014 €	begroot 2014 €	werkelijk 2013 €
Onderstaand volgt een specificatie van de lasten van de in 2014 en 2013 gereedgekomen projecten. Deze lasten bestaan uit de directe lasten. De lasten bestaan uit directe inkopen zoals werk derden en de werkelijk bestede uren tegen vaste tarieven. Ter vermijding van dubbeltelling wordt op het totaal van de aldus bepaalde directe lasten het eigen personeel (in productie gedekte kosten) in mindering gebracht. In de begroting zijn alleen de directe inkopen verantwoord.			
Activiteiten lasten			
Totale activiteitenlasten	421.603	320.000	349.032
Af: in productie gedekte kosten	351.910	275.000	264.557
	69.693	45.000	84.475
Conform de indeling van de projecten op pagina 35. Kan de post totale activiteitenlasten als volgt worden onderverdeeld:			
Projecten Duurzaam Beleggen:			
Benchmarks	88.291		69.145
Impact Investing	29.060		17.663
Kennisoverdracht	1.715		2.963
Marktonderzoek	36.439		11.367
Overige projecten	6.280		55.656
	161.785	160.000	156.814
Projecten Duurzaam Ondernemen:			
Multistakeholderdialogen	35.717		43.895
Benchmarks	74.089		32.547
Human Rights Conference	41.981		40.078
Engagement	41.651		-
Overige projecten	18.577		12.363
	212.015	160.000	128.883
Projecten Communicatie:			
Seminars	23.944		19.211
Week Duurzaam beleggen	23.719		40.916
Overige projecten	140		3.208
	47.803		63.335
	421.603	320.000	349.032

Het nagekomen resultaat projecten 2013 van € 9.382 is in mindering gebracht op de post overige projecten bij het onderdeel Duurzaam Ondernemen. De externe kosten verband houdend met de AVA-bezoeken (€ 19.167) zijn in 2014 verantwoord onder de post Engagement; voorheen werden deze kosten geboekt onder de post Algemene Kosten.

Bij het onderdeel Duurzaam Beleggen zijn de lasten verantwoord, die betrekking hebben op de door Oxfam Novib in 2014 gefinancierde projecten. Het betreft een totaalbedrag van € 87.240.

BEGROTING 2015

	Begroting 2015 €	realisatie 2014 €	BEGROTING 2014 €
BATEN			
Contributies institutioneel	235.000	222.326	205.000
Contributies particulier	22.000	22.168	25.000
Bijdragen Innovatiefonds	25.000	28.942	23.000
Financiële baten en lasten	1.500	1.153	2.500
Projectbaten	565.000	462.141	400.000
Overige baten	7.500	11.507	-
TOTAAL	856.000	748.237	655.500
LASTEN			
Projectlasten incl. personeel	465.000	421.603	320.000
Personeel	587.000	523.929	463.000
Doorrek. personeel naar projecten	- 375.000	- 351.908	- 275.000
Reis en verblijf	12.000	13.065	9.000
Communicatie	50.000	44.378	45.000
Huisvesting	38.000	36.261	35.000
Algemeen	55.000	48.539	45.000
Afschrijvingen	5.000	2.995	3.500
Overige lasten	-	4.628	-
TOTAAL	837.000	743.490	645.500
Totaal resultaat	19.000	4.747	10.000

Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum.

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum, die van invloed zijn op het jaarverslag 2014.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling te Utrecht.

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit jaarverslag op pagina 26 tot en met 38 opgenomen jaarrekening 2014 van de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling te Utrecht gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en de staat van baten en lasten over 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de vereniging is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beiden in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving kleine rechtspersonen C1 "Kleine Organisaties zonder winststreven". Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de vereniging gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oranje Naassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Postbus 53028
1007 XX Amsterdam

Telefoon 020 571 23 45
Telefax 020 664 21 87
E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling te Utrecht per 31 december 2014 en van het resultaat over 2013 in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving kleine rechtspersonen C1 "Kleine Organisaties zonder winststreven".

Amsterdam, 22 april 2015

Dubois & Co. Registeraccountants

J.J.M. Huijbregts

In dit hoofdstuk beschrijven we de sociale prestaties en milieu aspecten. VBDO richt zich daarbij op de materialiteit van de sociale en milieu indicatoren. De materialiteitsanalyse voor duurzame bedrijfsvoering is gedaan via meerdere overleggen tussen drie vaste medewerkers en een trainee.

De prestaties die in dit hoofdstuk staan, zijn betrekkelijk. Een verandering in de aantal fte's heeft significante gevolgen voor de relatieve prestaties van de organisatie

sociale prestaties

werknemers

In 2014 waren er gedurende het jaar veertien medewerkers, waarvan zeven met een vast contract, werkzaam bij de VBDO. Een volledige werkweek bedraagt 36 uur. In totaal waren er 9,5 fte's werkzaam gedurende het gehele jaar. Ten opzichte van het voorgaande jaar is dit een stijging van 0,7 fte.

AANTAL MEDEWERKERS IN DIENST BOEKJAAR 2014	TYPE CONTRACT VORM	VRUW	MAN
7	vast	3	4
7	tijdelijk	3	4
15	stage	7	8
50	vrijwilliger	40	10
totaal:		79	53
		totaal: 26	

diversiteit

De VBDO vindt het belangrijk dat er een goede balans is tussen mannelijke en vrouwelijke werknemers. In 2014 waren er acht mannen en zes vrouwen werkzaam bij deze organisatie.

stagiaires en vrijwilligers

In 2014 werkten er vijftien stagiaires en 52 vrijwilligers bij de VBDO. Zij krijgen een onkostenvergoeding.

secundaire arbeidsvoorwaarden

De secundaire arbeidsvoorwaarden voor de betaalde medewerkers zijn:

- bijdrage in pensioen
- flexibele werktijden
- een vergoeding voor woonwerk verkeer

De inschaling en beloning vinden plaats volgens de systematiek van Hivos

intern overleg

Een keer per week is er een teammeeting met alle vaste medewerkers van de VBDO. Verder is er een keer per jaar een strategisch overleg en er is twee keer per jaar een voortgangsgesprek. De directeur voert het voortgangsgesprek met de medewerkers en het bestuur met de directeur. In 2014 zijn de medewerkers betrokken geweest bij de keuze van een nieuwe pensioenverzekeraar.

verzuim

Het ziekteverzuim bedroeg in 2014 gemiddeld 16,9 procent. In 2013 was dit 6,7 procent. Het percentage ziekteverzuim wordt berekend door het aantal uren ziekteverzuim te delen door het totaal aantal gewerkte uren.

In 2014 waren twee medewerkers langdurig ziek en vanwege het kleine aantal medewerkers van de VBDO heeft dit een sterk effect op het ziekteverzuimpercentage. Wanneer bijvoorbeeld de langdurig zieke medewerkers niet zouden zijn meegenomen in de berekening dan zou het ziekteverzuim op 1,0 % zijn uitgekomen. Het vergelijkbare percentage in 2013 was 0,9%.

personeelsbeleid

De VBDO is in 2014 gestart met de ontwikkeling van een interne klachtenprocedure met een vertrouwenspersoon. Gezien het ziekteverzuim ziet de VBDO het als een prioriteit om een gezonde werk- en levensbalans te ondersteunen voor haar werknemers. In 2015 stelt de VBDO de vertrouwenspersoon aan en legt de klachtenprocedure in een kantoorhandleiding vast.

uitbesteed werk

in 2014 werden de volgende werkzaamheden uitbesteed:

- Vormgeving en druk publicaties Store of Images, Culemborg
- Netwerkbeheer, automatisering A-mac, Utrecht
- Kantoorartikelen en kopieerpapier Viking, Venlo
- Verhuur en onderhoud pand C.N. van der Brugge, Utrecht
- Salarisadministratie Zweers & Wijbenga, Utrecht
- Accountantscontrole Dubois & Co, Amsterdam
- Ontwerp en vormgeving www.vbdo.nl Blikskaters, Amsterdam
- Hosting www.goed-geld.nl Duurzaam Internetbureau, Haarlem
- Hosting www.duurzaamaandeel.nl Schuttelaar & Partners, Den Haag
- Teksten en tekstredactie SnappyNL

De VBDO is bewust in de keuze van haar leveranciers omdat deze moeten bijdragen aan de eisen die de VBDO zichzelf stelt op sociaal- en milieugebied (bijvoorbeeld: het leveren van kringlooppapier). We geven de voorkeur aan leveranciers die affiniteit hebben met de duurzame doelstellingen van de VBDO. In 2015 zal de VBDO haar leveranciers individueel benaderen specifiek over hun duurzame bedrijfsvoering.

duurzaam bankieren

De VBDO houdt bij de selectie van banken voor de spaartegoeden rekening met duurzaamheidsaspecten.

milieu- prestaties

milieu-effecten

De VBDO draagt bij aan de uitstoot van CO₂ voornamelijk door energiegebruik (gas en elektriciteit) en transport. Andere vormen van milieubelasting als gevolg van de kantooractiviteiten zijn materiaalgebruik (voornamelijk papier), watergebruik en afvalproductie. Deze zijn wegens een beperkte materialiteit niet langer meegenomen in dit rapport.

co₂-emissies als gevolg van kantoorgebonden energiegebruik

De CO₂-emissies als gevolg van kantoorgebonden energiegebruik zijn afkomstig uit gasgebruik (verwarming) en elektriciteitsgebruik. Deze zijn in vergelijking met 2013 gedaald als gevolg van de zachte wintermaanden. CO₂-emissies van kantoorgebonden energieverbruik in 2014

co₂-emissies als gevolg van transport

Voor een bepaling van de omvang van het transport zijn de aan de VBDO gerelateerde werkkilometers meegerekend (woonwerkverkeer en externe afspraken van directie en medewerkers), alsmede de afstand die is overbrugd voor het bijwonen van internationale afspraken. Het kilometerverbruik van bezoekers, of door de VBDO ingeschakelde onderzoekers van andere organisaties, wordt buiten beschouwing gehouden. Bus-, tram- en taxivervoer naar bestemmingen in grote steden (meestal aansluitend op treinreis) zijn dit jaar ook meegenomen.

In 2014 werden zowel per trein als per vliegtuig aanzienlijk minder kilometers afgelegd dan in 2013. Het aantal kilometers met de auto is in het verslagjaar licht toegenomen.

co₂-emissies van transport in 2014

	afstand (km/jaar)	co ₂ emissie (km/jaar)
Trein	88.429	3.537
Auto	23.447	4.455
vliegtuig	5.220	-
totaal	117.452	7.992

co₂-emissies van transport

	totaal km	totaal kg co ₂
2014	117.452	7.992
2013	206.217	13.681
2012	132.633	9.078
2011	117.313	10.284
2010	95.469	10.217
2009	66.295	9.433

Sinds 2001 is een vrijwel klimaatneutrale bedrijfsvoering bereikt, door de CO₂-uitstoot te compenseren met de aanschaf van CO₂-credits. Om de CO₂-emissie van de VBDO te compenseren, kochten we CO₂-credits. De bijdrage van de VBDO wordt geïnvesteerd in klimaatprojecten op het gebied van duurzame energie en bosherstel- en aanplant. Deze projecten zorgen voor een onafhankelijk gecontroleerde vermindering van CO₂ in de atmosfeer. De CO₂-credits zijn gecrediteerd op de CO₂-rekening van de VBDO. Het CO₂-rekening-afschrift is opgenomen in dit jaarverslag. Meer informatie hierover vindt u op: www.climateutralgroup.nl.

co₂-emissies in kg per jaar

	2014	2013	2102
Energiegebruik	7.487	8.670	7.509
transport	7.992	13.681	9.078
totaal	15.479	22.351	16.587
totaal per fte	1.629	2.539	2.178

	2011	2010	2109
Energiegebruik	5.240	5.232	5.279
transport	7.382	10.217	9.433
totaal	12.621	15.449	14.712
totaal per fte	2.124	3.252	3.502

Dit certificaat is het
bewijs dat de VBDO
20.200 kg CO₂
equivalenten heeft
gecompenseerd met
Gold Standaard Cooking
Stove projecten.

institutionele leden

1. ABN AMRO Mees Pierson	30. ING Bank
2. Access to medicine Foundation	31. Instituut voor Vastgoed & Duurzaamheid
3. Aegon Asset Management	32. KPMG Sustainability
4. ASN Bank	33. Mensen met een Missie
5. ASR	34. Milieudefensie
6. Atmosphere	35. MSCI
7. Bank Sarasin AG	36. Nierstichting Nederland
8. Between-us	37. Oxfam Novib
9. Binckbank NV	38. Pensioenfederatie
10. Climate Neutral Group	39. PwC
11. CNV International	40. Profundo
12. Cordaid	41. Rabobank
13. Createlli	42. Raedthuys Groep BV
14. CREM	43. Respequity
15. Deloitte	44. SNS Asset Management
16. Delta Loyd	45. Stichting Natuur en Milieu
17. Dexia Asset Management	46. Stichting Pensioenfonds DHV
18. Double Dividend	47. Stichting Prins Bernard Cultuurfonds
19. Eiris	48. Sustainalytics
20. EMG CSR consultancy (ElcaMedia)	49. Triodos Bank
21. Ernst & Young Accountants LLP	50. van lanschoth/kempen
22. Fair Impact	51. Vigeo
23. Financial Wise	52. Wereld Natuur Fonds WNF
24. FMO	53. Zwitserleven
25. FNV / St. GBF	54. Instituut voor Vastgoed en Duurzaamheid
26. Fonds 1818	55. Protestantse Kerk in Nederland,
27. Form International	56. Pure Ambition
28. ICCO en KerkinActie	57. AXA Investment Managers
29. IMS, Institutional Management Services Bv	58. Justitia et Pax

nieuwe leden in 2014

Velthuys & Mulder Vermogensbeheer, IBS Asset Management, Financial Assets, Standard life investment, True Price, Spring Associates, HSBC, Hornbill, Unicef, Avans hogeschool, Hivos, Ten Cate bank, SNS Bank, Metropolis, Achmea.

opzeggingen in 2014

Oikocredit, Atmosphere, De Eenhoorn advies, Stichting Pequeno, Hornbill, FairFood, Instituut voor vastgoed & duurzaamheid.

engagement

bedrijfsnaam	bezoek AVA	engagement gesprek	schriftelijk	bedrijfsnaam	bezoek AVA	engagement gesprek	schriftelijk
Aalberts Industries	1		1	Grontmij			1
Accell Group	1		1	Heijmans	1		1
Acomo	1			Heineken	1		1
Adidas		11-11-14	1	Holland Colours	1		
Aegon	1	03-07-14	1	Imtech	1		1
		13-11-14		ING	1	17-11-14	1
Air France-KLM	1		1	KAS Bank	1		1
AJAX	1		1	Kendrion	1		
AkzoNobel	1	29-11-14	1	Koninklijke Ahold	1	20-11-14	1
Allianz		14-10-14	1	Koninklijke Ten Cate	1		1
AMG	1		1	KPN	1	30-10-14	1
Anglo American		19-10-14	1	Linde		20-11-14	1
Aperam	1		1	Macintosh Retail Group	1		1
Arcadis	1		1	Nedap			1
ArcelorMittal	1	20-11-14	1	Nieuwe Steen Investments			1
ASMI	1		1	Nutreco	1		1
ASML	1	03-11-14	1	Ordina	1		1
AstraZeneca		23-10-14	1	Philips	1		1
BAE Systems		23-10-14	1	PostNL	1	12-11-14	1
Ballast Nedam	1		1	Rabobank	1		1
BAM Groep	1		1	Randstad	1		1
Barclays		17-11-14	1	Reed Elsevier	1	20-11-14	1
BASF		11-11-14	1	Royal Dutch Shell	1		1
BESI	1		1	RWE		10-11-14	1
Beter Bed	1		1	SAP 1		01-11-14	1
BG Group			1	SBM Offshore	1		1
BHP Billiton		22-10-14	1	Siemens AG		15-11-14	1
Binck Bank	1		1	Sligro	1		1
BMW		14-10-14	1	Standard Chartered		22-10-14	1
Boskalis	1	07-05-14	1	Telegraaf Media Group	1		1
British American Tobacco			1	TKH Group	1		1
Brunel			1	TNT Express	1		1
BT Group		22-10-14	1	Unilever	1	10-11-14	1
Corbion	1		1	Unit	4		1
Corio	1		1	USG People	1		1
Crown van Gelder	1		1	Van Lanschot	1		1
Delta Lloyd	1	30-05-14	1	Vastned			1
Deutsche Bank		16-10-14	1	Vopak	1	02-10-14	1
DSM	1		1	Wereldhave	1	24-05-14	1
E.on	1	06-10-14	1	Wessanen	1	12-05-14	1
EADS	1	04-05-14	1	Wolters Kluwer	1	04-04-14	1
Eurocommercial Properties			1			10-10-14	
Exact			1	X5 Retail Group	1		1
Fugro	1		1				
Gemalto	1		1				
Glencore Xtrata		05-11-14	1				

Totaal
contactmomenten **56 37 87**

milieubelasting

achtergronden berekening

CO₂-emissies

De CO₂-emissies van het kantoorgebonden energiegebruik zijn als volgt berekend:

- **Gas:** verbruik op basis van eindafrekening gasleverancier; 1000 m³ gas = 31,65 GJ primaire energie; 1 GJ primaire energie (gas) = 56,0 kilogram CO₂
- **Elektriciteit:** verbruik op basis van eindafrekening elektriciteitsleverancier; duizend kWh elektriciteit = 3,6 GJ / 0,4 (40 procent rendement elektriciteitsopwekking) = 9 GJ; 1 GJ primaire energie (elektriciteit) = 70,8 kilogram CO₂

De CO₂-emissies van transport zijn berekend aan de hand van de volgende gemiddelde omrekeningsfactoren:

- **Trein:** gemiddeld 0,04 (0,02-0,06) kilogram CO₂ per persoon per kilometer
- **vliegtuig (korte afstanden):** 0,15 (0,11-0,18) kilogram CO₂ per persoon per kilometer
- **vliegtuig (lange afstanden):** 0,10 (0,08-0,11) kilogram CO₂ per persoon per kilometer
- **Auto:** 0,19 (0,12-0,26) kg CO₂ per autokilometer (middelmaat auto, benzine, één persoon per auto, korte afstanden tot ongeveer 150 kilometer)

Emissies en klimaat-effecten van transport

Voor spitsverkeer buiten de stad (korte afstand < 100 km) geldt dat de CO₂-emissie van het openbaar vervoer ongeveer 20% is in vergelijking met auto's bij een bezettingsgraad van één persoon per auto. Zelfs als er drie personen in een auto zitten, zijn de CO₂-emissies per reizigerskilometer van de auto nog steeds groter dan die van het openbaar vervoer. Het klimaat-effect van vliegtuigen is groter dan de uitstoot van CO₂ alleen doet vermoeden. Ook de op grote hoogte uitgestoten waterdamp en NO_x hebben een klimaat-effect. De meest waarschijnlijke schatting is dat het klimaat-effect van de luchtvaart ongeveer 2,7 keer zo groot is als het klimaat-effect van de CO₂-uitstoot alleen. Dit betekent dat het klimaat-effect van een vliegtuig per reizigerskilometer gemiddeld ongeveer vijf maal zo groot is als dat van de gemiddelde autopassagier. Zelfs ten opzichte van een alleen rijdende automobilist is het klimaat-effect van een gemiddelde vliegtuigpassagier groter.

De trein blijkt zowel op korte als langere afstand het minst vervuilende vervoermiddel. Doordat de VOS en NO_x emissies van elektriciteitscentrales bijna nul zijn, steekt de trein ook op dit onderdeel gunstig af ten opzichte van auto en vliegtuig. Bij een snelheid van auto's boven de 120 km/uur nemen de emissies onevenredig snel toe.

Op dit moment is er vanuit het GRI nog geen protocol beschikbaar met omrekeningsfactoren voor CO₂-emissies. Zodra dit zogenaamde 'Measurement Protocol Energy' beschikbaar komt, is het mogelijk dat de gebruikte omrekeningsfactoren opnieuw herzien moeten worden. Deze emissiefactoren zijn lager dan die gebruikt werden in voorgaande rapportages. Op basis van deze nieuwe factoren zijn de gegevens van voorgaande jaren herberekend, waardoor verschillen ontstaan met de cijfers in voorgaande jaarverslagen.

papier

Het papierverbruik wordt berekend met behulp van de volgende formule: [papierverbruik 2012] = [voorraad kilogram papier per 01-01-2012] + [inkoop kilogram papier gedurende 2012] - [voorraad kilogram papier per 01-01-2013].

overzicht media

BRON

TITEL

ONDERWERP

DATUM

Telegraaf.nl	<i>Bankklant stopt geld vaker in duurzame belegging</i>	Duurzaam beleggen	14 januari 2014
Trouw de Verdieping	<i>Verantwoord beleggen, niet altijd vanzelfsprekend</i>	Duurzaam beleggen door pensioenfondsen	18 januari 2014
Trouw - voorpagina	<i>Beleggers malen niet om mensenrechten</i>	Beleggen in bezette gebieden	12 februari 2014
Telegraaf.nl	<i>Beleggers malen niet om mensenrechten</i>	Beleggen in bezette gebieden	12 februari 2014
GroeneRuimte.nl	<i>Grote bedrijven maken maatschappelijke kosten zichtbaar</i>	Maatschappelijke kosten inzichtelijk maken	15 februari 2014
Reformatorisch Dagblad	<i>Desinvesteren uit bezette gebieden draagt bij aan vrede</i>	Beleggen in bezette gebieden	26 april 2014
Accountancy Nieuws	<i>VBDO en Oikos komen met richtlijnen voor tax governance</i>	Tax transparency guidelines	22 april 2014
NU.nl	<i>'Bedrijven nauwelijks bezig met verantwoord belastingbeleid'</i>	Tax transparency guidelines	
Financiële Telegraaf macleans.ca	<i>Groen lenen in opmars</i>	Duurzaam bankieren	22 mei 2014
	<i>Top 50 socially responsible corporations: 2014</i>	VBDO Verantwoord Ketenbeheer Award Philips	10 juni 2014
P - Plus Magazine	<i>Een korte geschiedenis van het duurzame geld - Waar is de Paul Polman van het bankwezen?</i>	Geschiedenis van het duurzame geld	Mei en juni 2014
VBA Beleggingsprofessionals, nummer 18 - G. v.d. Paal	<i>Maatschappelijk verantwoord beleggen en private banking - een tussenbalans</i>	OECD Guidelines (citaat)	Juli 2014
NRC-Q	<i>AEX bedrijven langs de duurzame meetlat</i>	Duurzaamheid AEX bedrijven/Analyse aandeelhoudersvergaderingen	25 augustus 2014
NRC Handelsblad	<i>Beleggers: Chemiesector aan kop op gebied duurzaamheid</i>	Duurzaamheid AEX bedrijven/ Analyse aandeelhoudersvergaderingen	25 augustus 2014
Financiële Telegraaf	<i>Onverantwoord belastingbeleid bij gros bedrijven</i>	Belastingontwijking/Analyse aandeelhoudersvergaderingen	25 augustus 2014
Volkskrant	<i>Weinig bedrijven tegen belastingontwijking</i>	Belastingontwijking/Analyse aandeelhoudersvergaderingen / OESO	25 augustus 2014
De Telegraaf	<i>Duurzaam fiscaal beleid ver te zoeken</i>	Belastingontwijking/Analyse aandeelhoudersvergaderingen	26 augustus 2014
Het Financieele Dagblad	<i>Bedrijven voeren slecht belastingbeleid</i>	Belastingontwijking/Analyse aandeelhoudersvergaderingen	26 augustus 2014
Afvalonline.nl	<i>Derde beursgenoteerde bedrijven werkt aan circulaire economie</i>	Belastingontwijking/Analyse aandeelhoudersvergaderingen	27 augustus 2014
Taxence.nl	<i>Slechts 15% van bedrijven heeft verantwoord belastingbeleid</i>	Belastingontwijking/Analyse aandeelhoudersvergaderingen	28 augustus 2014
FD Energie PRO	<i>Duurzaam is credo, maar 'fossiel' blijft gewoon in het pakket</i>	Pensioenfondsen en beleggingen in fossiele energie	2 september 2014
Volkskrant	<i>Duurzaam beleggen kan nog lonen</i>	Duurzaam beleggen algemeen	17 september 2014
Managementteam.nl	<i>Waarom duurzaamheid loont</i>	Duurzaam beleggen voor particulieren/ Aandeelhoudersvergaderingen	17 september 2014

Bron

Titel

Onderwerp

Datum

Managers online
RTL-Z, Kijker aan Z
Belegger.nl

Zelfs de wind is partner in duurzaam beleggingsland
Duurzaam beleggen verstandig?
Dit is de vakjury voor de Gouden Stier 2014

Duurzaam beleggen voor particulieren
Duurzaam beleggen voor particulieren
Giuseppe van der Helm in
vakjury Gouden Stier

17 september 2014
25 september 2014
30 september 2014

Managementteam.nl
Milieu Magazine

Hoe Philips conflictvrije tin inkoopt
Duurzaam pensioen ver weg

Verantwoord Ketenbeheer Benchmark
Duurzaam beleggen
door pensioenfondsen

20 oktober 2014
Oktober 2014

Fondsnieuws

VBDO wil meer aandacht duurzaamheid in studies

Onvoldoende aandacht voor
duurzaamheidsaspecten in de opleiding
van Nederlandse beleggingsanalisten
en portfoliomanagers

12 december 2014

RTL Nieuws

Generationaliseerde verzekeraars het duurzaamst

Benchmark duurzaam beleggen door
Nederlandse verzekeraars

16 december 2014

Duurzaambedrijfsleven.nl

- 'Pensioenfondsen stil over duurzaam beleggen
- 'Unilever en Philips aan kop in duurzaam ketenbeheerranglijst
- 'Commissaris Duurzaamheid voor banken'
- Zwitserleven, REAAL en ASR opnieuw duurzaamste verzekeraars
- Duurzame beleggingsproducten in de lift
- Het jaarcijferseizoen: Kritische vragen over mvo
- Zes redenen om de waardeketen te verduurzamen
- Bedrijven willen kosten milieu-impact zichtbaar maken

GRI index

Van elke kernindicator uit de GRI-richtlijnen voor duurzaamheidsverslaglegging is vermeld of en zo ja op welke pagina van het VBDO jaarverslag deze beschreven wordt. P : Paginanummer waarop indicator beschreven wordt. N.B. : Gegevens zijn (nog) niet beschikbaar. N.V.T. : Indicator is niet van toepassing op de VBDO.

	omschrijving	pagina
	strategie en analyse	
64- 1	Visie en strategie	p.5, p.14 en p.15
	profiel van de organisatie	
64- 3	Naam van de organisatie	Vereniging van beleggers voor duurzame ontwikkeling
64- 4	Belangrijkste merken, producten en diensten	p.16 - p.21
64- 5	Locatie van het kantoor	Pieterstraat 11, Utrecht
64- 6	Landen waarin de activiteiten plaatsvinden	Hoofdzakelijk Nederland
64- 7	Rechtsvorm	Vereniging
64- 8	Afzetmarkt	p.16 - p.22
64- 9	Omvang van de organisatie	p.29, p.27-37
64-10	Aantal werknemers naar type arbeidscontract en gender	p. 42
64-11	Percentage werknemers betrokken in collectieve arbeidsvoorwaarden onderhandelingen	Geen
64-12	Toeleveringsketen	p.42 en p.43
64-13	Significante veranderingen tijdens verslagperiode	Geen
64-14	Voorzorgsbenadering	p.14 en p.15
64-15	Lijst van extern ontwikkelde verklaringen en principes	p.18 en p.19 Good Tax Governance-principles, Corporate Human Rights Benchmark, Tax Justice, Natural Value Initiative.
64-16	Lidmaatschappen van nationale en internationale associaties en belangenorganisaties	p.23 : GRI, Eurosif, GSIA, Eerlijke Bankwijzer, MVO platform
	materialiteitsaspecten en afbakening	
64-17	Lijst van geconsolideerde financiële gegevens	p.26-p.41
64-18	Proces voor het bepalen van de inhoud van het rapport	p.14, p.42
64-19	Lijst van onderwerpen van materieel belang	p.14, p.42 en p.43
64-20	Afbakening van de onderwerpen van materieel belang binnen de organisatie	p.42 en p.43
64-21	Afbakening van de onderwerpen van materieel belang buiten de organisatie	p.10-p.12, p.14
64-22	Uitleg over de gevolgen van eventuele herformuleringen van eerder verstrekte informatie	NVT
64-23	Significante veranderingen ten opzichte van reikwijdte en afbakening van vorige rapportages	NVT

	omschrijving	pagina
	betrokkenheid stakeholders	
G4-24	Lijst van stakeholders	p.14, p.15, p.45
G4-25	Inventarisatie en selectie van stakeholders	p.14
G4-26	Aanpak om stakeholders te betrekken	p.14, p.24 en p.25
G4-27	Voornaamste reacties van stakeholders	p.5, p.14 en p.15
	reikwijdte van het verslag	
G4-28	Verslagperiode	2014
G4-29	Datum van het vorige jaarverslag	12-03-2014
G4-30	verslagleggingscyclus	jaarlijks
G4-31	contactpunt voor vragen over het verslag	p.5
G4-32	de gekozen 'in overeenstemming met'-optie	In dit jaarverslag streeft de VBDO naar rapportage in overeenstemming met de 'Core' optie van de GRI 4 richtlijnen.
G4-33	Externe betrouwbaarheidsverklaring	Financiële gegevens in dit jaarverslag p.26- p.41 zijn door Dubois & Co gecontroleerd. Voor inhoudelijk deel is er geen sprake van externe verificatie.
	bestuur	
G4-34	De bestuursstructuur van de organisatie	p.10, p.12, p.14 en p.15
	ethiek en integriteit	
G4-56	Toepasselijke formele gedragcodes	Geen
	economische prestaties	
G4-EC1 Extra	Rekening van baten en lasten Bankieren en beleggingsbeleid	p.26 - p.41 p.18, p.43
	milieu prestaties	
G4-EN15 G4-EN31	Directe uitstoot broeikasgassen Gecertificeerde CO ₂ -compensatie	p.43 - p.47 p.44
	sociale prestaties	
G4-LA6	Letsel-, beroepsziekte, uitvaldagen en verzuimcijfers van	p.42 : ziekteverzuim in 2014 was 16,9% personeel
G4-LA11 G4-NG09	Percentage van werknemers met regulier functioneringsgesprek Intern klachtenmechanisme	p.42 : 100% p.42

VBDO (Dutch Association of Investors for Sustainable Development)

www.vbdo.nl | www.duurzaamaandeel.nl | www.goed-geld.nl | www.eurosif.org | www.meerdoenmetjepensioen.nl

Pieterstraat 11, 3512 JT Utrecht, T +31 (0) 30 234 00 31, the Netherlands, info@vbdo.nl